

INFORMACJA MiFID II
VESTOR DOMU MAKLERSKIEGO S.A.

obowiązuje od dnia 3 stycznia 2018 r.

Wersja jednolita obowiązująca od dnia 11 stycznia 2018 r.

Spis treści

I.	Definicje	3
II.	Co to jest MiFID II?	6
III.	Podstawowe informacje dotyczące Domu Maklerskiego	7
IV.	Informacje dotyczące Usług maklerskich świadczonych przez Dom Maklerski.....	8
V.	Działanie za pośrednictwem Agenta Vestor DM	10
VI.	Opis kategorii klientów wraz z opisem ogólnym w zakresie poziomu ochrony w danej kategorii.....	11
VII.	Ogólne zasady dotyczące oceny odpowiedniości i adekwatności świadczonych usług	14
VIII.	Zasady zarządzania konfliktami interesów	15
IX.	Informacja o świadczeniach pieniężnych lub świadczeniach niepieniężnych przyjmowanych lub przekazywanych przez Vestor DM lub Pracowników („Zachęty”)	20
X.	Koszty i powiązane opłaty	23
XI.	Ogólny opis charakteru i ryzyka dotyczące Instrumentów Finansowych	29
XII.	Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta	39
XIII.	Informacje dotyczące procesu stosowanego przez Dom Maklerski przy rozpatrywaniu Skarg i Reklamacji	42
XIV.	Rejestrowanie rozmów telefonicznych i korespondencji	44
XV.	Charakter, częstotliwość i terminy sprawozdań z wykonania usługi, którą Dom Maklerski świadczy na rzecz Klienta	45
XVI.	Skrótowy opis kroków podejmowanych w celu zapewnienia Instrumentom Finansowym lub funduszom Klienta ochrony, w tym skrócone informacje na temat wszelkich systemów rekompensat lub gwarancji depozytowych.....	46

I. Definicje

Definicje i skróty użyte w niniejszej „*Informacji MiFID II Vestor Domu Maklerskiego S.A.*”, pisane wielką literą, oznaczają:

1. **Agent Vestor DM** – agent firmy inwestycyjnej w rozumieniu art. 79 Ustawy, będący agentem Domu Maklerskiego;
2. **Dom Maklerski, Vestor DM** – Vestor Dom Maklerski S.A. z siedzibą w Warszawie;
3. **Dyrektywa MiFID II** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE;
4. **ESMA** - Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ang. *European Securities and Markets Authority*);
5. **Grupa Kapitałowa** – grupa kapitałowa w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 44 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 242, ze zm.), w skład której wchodzi Vestor DM;
6. **Instrumenty Finansowe** – instrumenty finansowe w rozumieniu Ustawy;
7. **Jednostka powiązana** - spółka handlowa powiązana osobowo, kapitałowo lub finansowo z Vestor DM;
8. **Klient** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która zawarła z Domem Maklerskim umowę o świadczenie Usług maklerskich, lub która złożyła, za pośrednictwem Domu Maklerskiego, zapis na Instrumenty Finansowe oferowane przez Dom Maklerski;
9. **Klient Detaliczny** – podmiot wskazany w art. 3 pkt 39 c Ustawy, tj. osoba lub podmiot niebędący Klientem Profesjonalnym, na którego rzecz jest lub ma być świadczona przez Dom Maklerski co najmniej jedna z usług maklerskich wskazanych w art. 69 ust. Lub ust. 4 Ustawy;
10. **Klient Profesjonalny** - podmiot wskazany w art. 3 pkt 39 b Ustawy tj. podmiot, na którego rzecz jest lub ma być świadczona przez Dom Maklerski co najmniej jedna z usług, o których mowa w art. 69 ust. 2 lub ust. 4 Ustawy, który posiada doświadczenie i wiedzę pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych, jak również na właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami, który jest:
 - a) bankiem,
 - b) firmą inwestycyjną,
 - c) zakładem ubezpieczeń,
 - d) funduszem inwestycyjnym, alternatywną spółką inwestycyjną, towarzystwem funduszy inwestycyjnych lub zarządzającym ASI w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1896, ze zm.),
 - e) funduszem emerytalnym lub towarzystwem emerytalnym w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 870 i 1321, ze zm.),
 - f) towarowym domem maklerskim,
 - g) podmiotem, o którym mowa w art. 70 ust. 1 pkt 13 tj. podmiotem zawierającym, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, na własny rachunek transakcje na rynkach kontraktów terminowych, opcji lub innych instrumentów pochodnych albo na rynkach pieniężnych wyłącznie w celu zabezpieczenia pozycji zajętych na tych rynkach, lub działających w tym celu na rachunek innych członków takich rynków, o ile odpowiedzialność za wykonanie zobowiązań wynikających z tych transakcji ponoszą uczestnicy rozliczający tych rynków;
 - h) inną niż wskazane w lit. a) – g) instytucją finansową,
 - i) inwestorem instytucjonalnym innym niż wskazany w lit. a) – h) prowadzącym regulowaną działalność na rynku finansowym,
 - j) podmiotem prowadzącym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej działalność równoważną do działalności prowadzonej przez podmioty wskazane w lit. a-i,

- k) przedsiębiorcą spełniającym co najmniej dwa z poniższych wymogów, przy czym równowartość kwot wskazanych w euro jest obliczana przy zastosowaniu średniego kursu euro ustalanego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia przez danego przedsiębiorcę sprawozdania finansowego:
- i. suma bilansowa tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 20 000 000 euro,
 - ii. osiągnięta przez tego przedsiębiorcę wartość przychodów ze sprzedaży wynosi co najmniej 40 000 000 euro,
 - iii. kapitał własny lub fundusz własny tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 2 000 000 euro,
- l) jednostką administracji rządowej lub samorządowej, organem publicznym, który zarządza długiem publicznym, bankiem centralnym, Bankiem Światowym, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Europejskim Bankiem Centralnym, Europejskim Bankiem Inwestycyjnym lub inną organizacją międzynarodową pełniącą podobne funkcje,
- m) innym inwestorem instytucjonalnym, którego głównym przedmiotem działalności jest inwestowanie w instrumenty finansowe, w tym podmioty zajmujące się sekurytyzacją aktywów lub zawieraniem innego rodzaju transakcji finansowych,
- n) podmiotem innym niż wskazane w lit. a) – m), który na swój wniosek został przez Dom Maklerski uznany za klienta profesjonalnego na podstawie art. 3a ust. 1 Ustawy;

11. **Komisja** – Komisja Nadzoru Finansowego;
12. **Komentarz** – Komentarz w rozumieniu „Regulaminu sporządzania Rekomendacji o charakterze ogólnym oraz Komentarzy dotyczących instrumentów finansowych w Vestor Domu Maklerskim S.A.”;
13. **Konflikt Interesów** – konflikt interesów w znaczeniu nadanym mu w rozdziale VII niniejszej Informacji MiFID II Vestor Domu Maklerskiego S.A.;
14. **Opłata** – płatność na rzecz Vestor DM lub kontrahenta Vestor DM, stanowiąca pokrycie kosztów ponoszonych przez Vestor DM w związku ze świadczeniem Usługi maklerskiej,
15. **Osoba Zaangażowana** – (i) osoba wchodząca w skład statutowych organów Domu Maklerskiego, (ii) Pracownik, (iii) podmiot należący do Grupy Kapitałowej lub Jednostka powiązana (iv) Agent Vestor DM, (v) osoba fizyczna wykonująca czynności przekazane przez Dom Maklerski zgodnie z umową, o której mowa w art. 81a ust. 1 Ustawy, (vi) osoba kierująca działalnością Agenta Vestor DM, w przypadku gdy Agentem Vestor DM jest jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, (vii) osoba kierującą działalnością podmiotu wykonującego czynności przekazane przez Dom Maklerski zgodnie z umową, o której mowa w art. 81a ust. 1 Ustawy, w przypadku, gdy podmiot ten jest jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, (viii) osoba wchodząca w skład organu zarządzającego Agenta Vestor DM, w przypadku gdy Agentem Vestor DM jest osoba prawna, (ix) osoba wchodząca w skład organu zarządzającego podmiotu wykonującego czynności przekazane przez Dom Maklerski zgodnie z umową, o której mowa w art. 81a ust. 1 Ustawy, w przypadku, gdy podmiot ten jest osobą prawną, (x) osoba pozostająca w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z Agentem Vestor DM, o ile uczestniczy ona w wykonywaniu czynności pośrednictwa w zakresie działalności prowadzonej przez Dom Maklerski, (xi) osoba pozostająca w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z podmiotem wykonującym czynności przekazane przez Dom Maklerski zgodnie z umową, o której mowa w art. 81a ust. 1 Ustawy, o ile uczestniczy ona w wykonywaniu czynności przekazanych przez Dom Maklerski;
16. **Papiery Wartościowe** – papiery wartościowe określone w art. 3 pkt 1 Ustawy;
17. **Pracownik** - osoba fizyczna pozostająca w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z Domem Maklerskim, z wyłączeniem Agenta Vestor DM oraz osób, wykonujących na rzecz Domu Maklerskiego czynności przekazanych przez Dom Maklerski zgodnie z umową, o której mowa w art. 81a ust. 1 Ustawy;

18. **Prowizja** – wynagrodzenie na rzecz Vestor DM lub kontrahenta Vestor DM w związku ze świadczeniem Usługi maklerskiej,
19. **Prezent** – przedmiot, usługa, zaproszenie lub inne świadczenie o charakterze niematerialnym posiadające jakąkolwiek wartość majątkową lub artystyczną, nawet w stopniu znikomym,
20. **Reklamacja** - każde wystąpienie kierowane do Vestor DM przez jego Klienta będącego konsumentem, odnoszące się do zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez Vestor DM;
21. **Rekomendacja** - Rekomendacja w rozumieniu „Regulaminu sporządzania Rekomendacji o charakterze ogólnym oraz Komentarzy dotyczących instrumentów finansowych w Vestor Domu Maklerskim S.A.”;
22. **Rozporządzenie 2017/565** – Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy;
23. **Rozporządzenie MiFIR** - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/2012;
24. **Rzecznik Finansowy** – podmiot powołany przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, zgodnie z Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 2270, ze zm.);
25. **Skarga** - każde wystąpienie kierowane do Vestor DM przez jego Klienta, w tym także Reklamacja, odnoszące się do zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez Vestor DM lub wykonywanej przez niego działalności w zakresie objętym nadzorem Komisji;
26. **Świadczenie niepieniężne** – usługa lub inna korzyść majątkowa świadczona lub przekazywana Vestor DM lub Pracowników albo przekazywana przez Vestor DM Klientom lub kontrahentom, która przedstawia wartość materialną w stopniu większym niż znikomy;
27. **Świadczenie pieniężne** – Opłaty lub Prowizje;
28. **Trwały nośnik** - nośnik umożliwiający użytkownikowi przechowywanie adresowanych do niego informacji w sposób umożliwiający dostęp do nich przez okres odpowiedni do celów sporządzenia tych informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
29. **Uprawniony Kontrahent** – klient, o którym mowa w art. 3 pkt 39d Ustawy;
30. **Usługa maklerska** – każda z czynności wskazanych w art. 69 ust. 2 lub ust. 4 Ustawy, wykonywana przez Dom Maklerski na rzecz Klienta, na podstawie zezwolenia udzielonego Domowi Maklerskiemu przez Komisję;
31. **Ustawa** – ustawa z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1768, ze zm.);
32. **Zachęta** – Świadczenie pieniężne lub Świadczenie niepieniężne przyjmowane lub przekazywane przez Vestor DM lub Pracowników;

II. Co to jest MiFID II?

MiFID II to pakiet regulacji prawnych Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Dyrektywa MiFID II oraz Rozporządzenie MiFIR, których głównym celem jest:

- zwiększenie ochrony inwestorów oraz ich zaufania do rynków finansowych,
- zmniejszenie ryzyka występowania zakłóceń na rynku finansowym oraz zwiększenie jego przejrzystości,
- ograniczenie niepotrzebnych kosztów ponoszonych przez uczestników rynku finansowego.

Regulacje prawne pakietu MiFID II normują funkcjonowanie rynku finansowego w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a także w Islandii, Norwegii i Lichtensteinie, tworząc jednolite ramy prawne dla firm inwestycyjnych (domów maklerskich) oraz innych podmiotów, w tym banków, prowadzących na terytorium tych państw działalność w zakresie świadczenia usług inwestycyjnych (usług maklerskich).

Zasadniczym celem pakietu MiFID II jest podwyższenie poziomu ochrony inwestorów korzystających z powyższych usług, w tym poprzez zapewnienie większej przejrzystości działania firm inwestycyjnych, jak również promowanie konkurencji w branży usług finansowych na rynku Unii Europejskiej.

Zgodnie z regulacjami pakietu MiFID II, firmy inwestycyjne świadczące usługi inwestycyjne, są obowiązane:

- działać w najlepiej pojętym interesie Klientów, postępując wobec nich uczciwie, sprawiedliwie i profesjonalnie,
- dostarczać Klientom usługi inwestycyjne i produkty finansowe, w tym obejmujące Instrumenty Finansowe, które są adekwatne do wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego Klientów oraz dostosowane do ich indywidualnych potrzeb inwestycyjnych,
- udostępniać Klientom niewprowadzające w błąd informacje o świadczonych usługach i znajdujących się w ofercie produktach, w tym Instrumentach Finansowych, oraz o rodzajach związanych z nimi ryzyk.

Wdrożenie przepisów Dyrektywy MiFID II w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym w Polsce, następuje poprzez: (i) bezpośrednie stosowanie szeregu unijnych rozporządzeń delegowanych, uzupełniających Dyrektywę MiFID II, takich jak w szczególności Rozporządzenie 2017/565 oraz (ii) przyjęcie w krajowym porządku prawnym odpowiednich ustaw i rozporządzeń implementujących postanowienia zawarte w Dyrektywie MiFID II, co obejmuje w szczególności stosowną nowelizację przepisów Ustawy.

Dom Maklerski dostosował swoją działalność do wymogów obowiązującego prawa w zakresie wdrożenia regulacji składających się na pakiet MiFID II, z zastrzeżeniem postanowień przepisów przejściowych.

III. Podstawowe informacje dotyczące Domu Maklerskiego

Nazwa oraz dane teleadresowe:

Vestor Dom Maklerski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie

Al. Jana Pawła II 22

00-133 Warszawa

strona internetowa: www.vestor.pl

mail: dm@vestor.pl

tel.: +22 378 91 90

fax: +22 378 91 91

Organ, który udzielił Domowi Maklerskiemu zezwolenia na prowadzenie działalności:

Komisja Nadzoru Finansowego

pl. Powstańców Warszawy 1

00-950 Warszawa

Dom Maklerski prowadzi działalność maklerską zgodnie z przepisami Ustawy, na podstawie zezwolenia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w decyzji z dnia 23 stycznia 2008 r. (znak DFL/4020/89/1/76/1/2007/35/08).

Języki, w których Klient może się kontaktować z Domem Maklerskim i w których sporządzane są dokumenty oraz przekazywane informacje :

Komunikacja między Klientem oraz Vestor DM będzie prowadzona w języku polskim. W wyjątkowych przypadkach, możliwa jest komunikacja w języku angielskim.

IV. Informacje dotyczące Usług maklerskich świadczonych przez Dom Maklerski

Zakres Usług maklerskich świadczonych przez Dom Maklerski:

- 1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych;
- 2) wykonywanie zleceń, nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych, na rachunek dającego zlecenie;
- 3) zarządzanie portfelami w skład których wchodzi jeden lub większa liczba Instrumentów Finansowych,
- 4) oferowanie Instrumentów Finansowych,
- 5) przechowywanie i rejestrowanie zmian stanu posiadania Instrumentów Finansowych w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych oraz rachunków pieniężnych,
- 6) doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią,
- 7) doradztwo i inne usługi związane w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw;
- 8) sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych Rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie Instrumentów Finansowych.

Świadczenie przez Dom Maklerski usługi, o której mowa powyżej w pkt 1), następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się wobec Klienta w szczególności do przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia i zbycia Instrumentów Finansowych poprzez: (i) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych do innego podmiotu, w celu ich wykonania, lub (ii) kojarzenie dwóch lub więcej podmiotów w celu doprowadzenia do zawarcia transakcji między tymi podmiotami.

Świadczenie przez Dom Maklerski usługi, o której mowa w pkt 2) powyżej, następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się do wykonywania, na rachunek tego Klienta, zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych.

Świadczenie przez Dom Maklerski usługi, o której mowa powyżej w pkt 3), następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się do wykonywania czynności zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba Instrumentów Finansowych, polegającego na podejmowaniu i realizacji decyzji inwestycyjnych w imieniu i na rachunek Klienta, w ramach pozostawionych przez niego (do dyspozycji zarządzającego) środków pieniężnych lub Instrumentów Finansowych.

Świadczenie przez Dom Maklerski usługi, o której mowa powyżej w pkt 4), następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się do wykonywania czynności oferowania Instrumentów Finansowych, polegającego na podejmowaniu na rzecz Klienta będącego emitentem papierów wartościowych, wystawcą Instrumentu Finansowego lub sprzedającym Instrument Finansowy, czynności prowadzących do nabycia lub objęcia przez inne podmioty tych Instrumentów Finansowych, w szczególności w ramach ich subskrypcji lub sprzedaży.

Świadczenie przez Dom Maklerski usługi, o której mowa powyżej w pkt 5), następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się do wykonywania czynności przechowywania lub rejestrowania aktywów, w tym Instrumentów Finansowych, Klienta (w taki sposób, aby możliwe było w każdej chwili wyodrębnienie aktywów

przechowywanych na rzecz tego Klienta od aktywów innego Klienta oraz od aktywów własnych Domu Maklerskiego); w szczególności obejmuje to, w zależności od przypadku, prowadzenie na rzecz Klienta rachunku papierów wartościowych, jak również przechowywanie i rejestrowanie zmian stanu posiadania w ramach prowadzonej przez Dom Maklerski ewidencji lub depozytu papierów wartościowych.

Świadczenie przez Dom Maklerski usług, o których mowa powyżej w pkt 6) i 7), następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się do wykonywania na rzecz Klienta czynności doradztwa w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią, lub doradztwa (bądź innych usług) w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw), polegających w szczególności na: (i) opracowywaniu i implementacji strategii przedsiębiorstwa, (ii) wycenie przedsiębiorstw i ich poszczególnych składników, (iii) sporządzaniu analiz finansowych, (iv) planowaniu finansowym, (v) sporządzaniu projektów planów połączeń, planów przekształceń i innych wymaganych przepisami prawa dokumentów koniecznych w procesie rejestracji zmian struktury kapitałowej, (vi) doradztwie finansowym przy pozyskaniu inwestorów finansowych i branżowych.

Świadczenie przez Dom Maklerski usługi, o której mowa powyżej w pkt 8), następuje w trybie i na warunkach określonych w stosownym regulaminie oraz w określonych przypadkach na podstawie umowy zawartej z Klientem, w której Dom Maklerski zobowiązuje się do podejmowania czynności sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych Rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie Instrumentów Finansowych, polegających na sporządzaniu określonych rekomendacji (niemieszczących się w zakresie licencjonowanego doradztwa inwestycyjnego) oraz Komentarzy dotyczących transakcji w zakresie Instrumentów Finansowych.

V. Działanie za pośrednictwem Agenta Vestor DM

Vestor DM może świadczyć usługi maklerskie za pośrednictwem agentów firmy inwestycyjnej. W ramach świadczonych usług, Agent Vestor DM może wykonywać czynności:

- pozyskiwania Klientów lub potencjalnych Klientów, w tym informowania o zakresie Usług maklerskich lub Instrumentach Finansowych będących ich przedmiotem;
- związane z zawieraniem umów o świadczenie Usług maklerskich;
- umożliwiające realizację umów o świadczenie Usług maklerskich, w szczególności polegające na przyjmowaniu zleceń, odbieraniu innych oświadczeń woli Klienta dla Domu Maklerskiego, udostępnianiu lub przekazywaniu Klientowi informacji związanych ze świadczonymi na jego rzecz Usługami maklerskimi.

Szczegółowe informacje na temat zakresu czynności, do podejmowania których upoważniony jest dany Agent Vestor DM znajdują się w dokumencie „*Informacja agenta firmy inwestycyjnej o zakresie czynności, do podejmowania których jest upoważniony*” przekazywanym Klientowi przez Agenta Vestor DM przy zawieraniu umowy o świadczenie Usług maklerskich.

VI. Opis kategorii klientów wraz z opisem ogólnym w zakresie poziomu ochrony w danej kategorii.

Zgodnie z wymogami przepisów pakietu MiFID II, Dom Maklerski na podstawie „*Polityki Klasyfikacji Klientów, zasad udzielania ochrony poszczególnym kategoriom Klientów oraz zasad oceny odpowiedniości świadczonych usług w Vestor Domu Maklerskim S.A.*” dokonuje kategoryzacji Klientów, przydzielając ich do jednej z trzech kategorii:

- 1) **Klienci Detaliczni** – Klienci niebędący Klientami Profesjonalnymi, bądź Uprawnionymi Kontrahentami, którym przysługuje najwyższy poziom ochrony;
- 2) **Klienci Profesjonalni** – Klienci posiadający wiedzę i doświadczenie pozwalające na ocenę ryzyka związanego z inwestycją w dany Instrument Finansowy;
- 3) **Uprawnieni Kontrahenci** – określone w Ustawie instytucje świadczące usługi inwestycyjne oraz Klienci Profesjonalni, którzy wyrażą zgodę na zaklasyfikowanie ich do tej kategorii.

Kategorie Klientów, a poziom ochrony

1. Klient Detaliczny:

- Klienci Detaliczni korzystają z najwyższego poziomu ochrony,
- Dom Maklerski dokonuje oceny odpowiedniości dla danego Klienta Detalicznego Instrumentów Finansowych oraz usług świadczonych przez Dom Maklerski,
- przy wykonywaniu zleceń Klienta Detalicznego Dom Maklerski stosuje „*Politykę wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta przez Vestor Dom Maklerski S.A.*”,
- Klient Detaliczny otrzymuje pełen pakiet informacji w zakresie Instrumentów Finansowych oraz usług świadczonych przez Dom Maklerski.

2. Klient Profesjonalny:

- Klienci Profesjonalni korzystają z niższego poziomu ochrony niż Klienci Detaliczni,
- Dom Maklerski może przyjąć domniemanie odnośnie posiadania przez Klienta Profesjonalnego wiedzy i doświadczenia w zakresie Instrumentów Finansowych oraz usług świadczonych przez Dom Maklerski,
- przy wykonywaniu zleceń Klienta Profesjonalnego Dom Maklerski stosuje „*Politykę wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta przez Vestor Dom Maklerski S.A.*”,
- Klient Profesjonalny otrzymuje ograniczony pakiet informacji w zakresie Instrumentów Finansowych oraz usług świadczonych przez Dom Maklerski.

3. Uprawniony Kontrahent:

- Uprawnieni Kontrahenci korzystają z najniższego poziomu ochrony,
- Dom Maklerski może przyjąć domniemanie odnośnie posiadania przez Uprawnionego Kontrahenta wiedzy i doświadczenia w zakresie Instrumentów Finansowych oraz usług świadczonych przez Dom Maklerski,

- przy wykonywaniu zleceń Uprawnionego Kontrahenta Dom Maklerski nie stosuje „*Polityki wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie Klienta przez Vestor Dom Maklerski S.A.*”,
- Uprawniony Kontrahent otrzymuje ograniczony pakiet informacji w zakresie Instrumentów Finansowych oraz usług świadczonych przez Dom Maklerski.

Klasyfikacja Klienta

Klasyfikacji Klienta do jednej z powyższych kategorii Dom Maklerski dokonuje po raz pierwszy przed zawarciem z danym Klientem umowy o świadczenie Usług maklerskich. Klasyfikacja przeprowadzana jest przez Dom Maklerski zgodnie z postanowieniami „*Polityki klasyfikacji klientów, zasad udzielania ochrony poszczególnym kategoriom klientów ora zasad oceny odpowiedniości świadczonych usług w Vestor Domu Maklerskim S.A.*”.

Dom Maklerski informuje każdego z Klientów o zaklasyfikowaniu go do jednej z powyższych kategorii, w szczególności zamieszczając stosowną informację w treści umowy o świadczenie Usług maklerskich łączącej danego Klienta z Domem Maklerskim lub w osobnym oświadczeniu przekazanym Klientowi przez Dom Maklerski.

Zmiana ustalonej kategorii Klienta

Klienci poszczególnych kategorii mogą ubiegać się o zmianę przypisaną im kategorii na:

- **wyższą** (niższy poziom ochrony) (np. z Klienta Detalicznego na Klienta Profesjonalnego, bądź z Klienta Profesjonalnego na Uprawnionego Kontrahenta), lub
- **niższą** (wyższy poziom ochrony) (np. z Uprawnionego Kontrahenta na Klienta Profesjonalnego albo Klienta Detalicznego oraz z Klienta Profesjonalnego na Klienta Detalicznego).

Zmiana kategorii następuje na podstawie decyzji Domu Maklerskiego, pod warunkiem złożenia przez Klienta na piśmie odpowiedniego wniosku i spełnienia przez tego Klienta kryteriów przewidzianych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego oraz w „*Polityce klasyfikacji klientów, zasad udzielania ochrony poszczególnym kategoriom klientów ora zasad oceny odpowiedniości świadczonych usług w Vestor Domu Maklerskim S.A.*”, pozwalających na zmianę klasyfikacji Klienta. Dom Maklerski może również zmienić przypisaną Klientowi kategorię na niższą z własnej inicjatywy, na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz „*Polityki klasyfikacji klientów, zasad udzielania ochrony poszczególnym kategoriom klientów ora zasad oceny odpowiedniości świadczonych usług w Vestor Domu Maklerskim S.A.*”.

W przypadku otrzymania przez Dom Maklerski wniosku Klienta o zmianę kategorii na wyższą (niższy poziom ochrony), Dom Maklerski każdorazowo przed podjęciem decyzji dokona formalnej analizy zasadności takiego wniosku, w oparciu o stosowne przepisy pakietu MiFID II i wewnętrzne regulacje Domu Maklerskiego. Z uwagi na obowiązujące uwarunkowania prawne, mając na względzie wyłącznie zapewnienie Klientom możliwie wysokiego stopnia bezpieczeństwa, Dom Maklerski zastrzega sobie prawo do odmowy zmiany kategorii Klienta na kategorię gwarantującą niższy poziom ochrony.

Klasyfikacja dotychczasowych Klientów Vestor DM, w związku z wejściem w życie MiFID II

Od dnia 3 stycznia 2018 r. jednostki administracji rządowej lub samorządowej nie będą już traktowane jako Klienci Profesjonalni. Podmioty te uznawane są za Klientów Detalicznych.

Dom Maklerski powiadamia dotychczasowych Klientów o dokonaniu nowego podziału na kategorie Klientów, wymaganego na mocy przepisów pakietu MiFID II, wyłącznie w przypadku, gdy w wyniku wejścia w życie przedmiotowych przepisów dotychczasowa kategoria Klienta uległa zmianie.

Zgodnie ze wskazaniami ESMA zawartymi w dokumencie *Questions and Answers On MiFID II and MiFIR investor protection and intermediaries topics* w związku z wejściem w życie pakietu MiFID II nie jest wymagane ponowne informowanie Klientów o zaklasyfikowaniu ich do danej kategorii w przypadku, gdy w wyniku wejścia w życie przedmiotowych przepisów dotychczasowa kategoria Klienta nie uległa zmianie.

VII. Ogólne zasady dotyczące oceny odpowiedności i adekwatności świadczonych usług

W celu określenia, czy Klient posiada niezbędną wiedzę i doświadczenie w odniesieniu do danej Usługi maklerskiej lub Instrumentu Finansowego oraz czy jest on w stanie ponieść związane z nią ryzyko inwestycyjne, Dom Maklerski bada wiedzę i doświadczenie Klienta poprzez przeprowadzenie tzw. testu odpowiedności.

Wynik testu odpowiedności pozwala określić, które grupy Instrumentów Finansowych lub Usług maklerskich świadczonych przez Dom Maklerski są dla danego Klienta odpowiednie.

W przypadku Klienta Profesjonalnego Dom Maklerski może założyć, że Klient ten posiada konieczną wiedzę i doświadczenie, aby zdawać sobie sprawę z ryzyka dotyczącego Instrumentów Finansowych oraz usług będących podstawą jego klasyfikacji jako Klienta Profesjonalnego. W przypadku Klienta Profesjonalnego test odpowiedności przeprowadzany jest na jego prośbę.

W przypadku Klienta mającego status Uprawnionego Kontrahenta, Dom Maklerski nie przeprowadza oceny wiedzy i doświadczenia, aby ustalić czy Instrumenty Finansowe oraz usługi są odpowiednie dla Klienta, chyba że Dom Maklerski, na wniosek Klienta, zmienił jego kategorię z Uprawnionego Kontrahenta na Klienta Profesjonalnego - wówczas zastosowanie mają wyżej wskazane zasady dotyczące Klientów Profesjonalnych.

Ponadto, Dom Maklerski dokonuje analizy i kwalifikacji Instrumentu Finansowego będącego przedmiotem Usługi maklerskiej świadczonej na rzecz Klienta dla potrzeb ustalenia możliwości przypisania tego Klienta - w oparciu o określone kryteria, w tym wiedzę i doświadczenie Klienta - do odpowiedniej grupy docelowej odbiorców, z których potrzebami inwestycyjnym, cechami lub celami, taki Instrument Finansowy jest w ocenie Domu Maklerskiego zgodny.

VIII. Zasady zarządzania konfliktami interesów

Przez konflikt interesów rozumie się znane Domowi Maklerskiemu okoliczności mogące doprowadzić do powstania rzeczywistej sprzeczności interesu Domu Maklerskiego lub/i Osoby Zaangażowanej z obowiązkiem działania przez Dom Maklerski w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta, jak również znane Domowi Maklerskiemu okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku Klientów („**Konflikt Interesów**”).

Dom Maklerski w swojej działalności stara się unikać sytuacji, które mogłyby powodować powstawanie Konfliktów Interesów. Jedną z podstawowych zasad stosowanych przez Dom Maklerski w prowadzonej działalności jest podejmowanie wszelkich niezbędnych działań mających na celu zidentyfikowanie zarówno istniejącego, jak i potencjalnego Konfliktu Interesów mogącego spowodować powstanie ryzyka wyrządzenia szkody dla interesów któregośkolwiek z Klientów, a następnie podjęcie działań umożliwiających uniknięcie Konfliktu Interesów, a w przypadku, gdy jest to niemożliwe - odpowiednie zarządzanie Konfliktami Interesów. W szczególności celem Domu Maklerskiego jest zapewnienie, by wdrożone przez Dom Maklerski wewnętrzne procedury i systemy zapewniały bezpieczeństwo interesów Klientów.

Dom Maklerski ustanowił, wdrożył i utrzymuje wewnętrzną politykę przeciwdziałania Konfliktom Interesów, którą stanowi „*Regulamin zarządzania konfliktami interesów przez Vestor Dom Maklerski S.A.*”.

Potencjalnymi źródłami Konfliktu Interesów są w szczególności sytuacje, w których Dom Maklerski, podmiot wchodzący w skład Grupy Kapitałowej, Jednostka powiązana lub Osoba Zaangażowana:

- 1) może uzyskać korzyść lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub niezyskania korzyści przez Klienta lub kilku Klientów;
- 2) posiada powody natury finansowej lub innej, aby preferować Klienta lub grupę Klientów w stosunku do innego Klienta lub grupy Klientów;
- 3) prowadzi taką samą działalność, jak działalność prowadzona przez Klienta;
- 4) otrzyma od osoby innej niż Klient korzyść majątkową inną niż standardowe Prowizje i Opłaty, w związku z usługą świadczoną na rzecz Klienta;
- 5) ma interes w określonym wyniku usługi świadczonej na rzecz Klienta albo transakcji przeprowadzanej w imieniu Klient i jest on rozbieżny z interesem Klienta.;
- 6) otrzymują lub otrzymają Zachętę od osoby innej niż dany Klient, w związku z usługą świadczoną na rzecz tego Klienta.;

Działaniami Domu Maklerskiego szczególnie narażonymi na wystąpienie Konfliktu Interesów są:

- 1) zawieranie na rzecz Klienta transakcji dotyczących Instrumentów Finansowych, w przypadku posiadania przez Vestor DM informacji na temat pozycji innego Klienta dotyczących takich Instrumentów Finansowych;
- 2) zawieranie przez Vestor DM transakcji dotyczących Instrumentów Finansowych będących w portfelu Instrumentów Finansowych zarządzanym przez Vestor DM, w przypadku posiadania przez Vestor DM informacji na temat zleceń Klienta dotyczących takich Instrumentów Finansowych;
- 3) jednoczesne świadczenie przez Vestor DM usług doradztwa korporacyjnego na rzecz Klientów będących podmiotami konkurencyjnymi w stosunku do siebie;
- 4) świadczenie przez Vestor DM na rzecz Klienta usług doradczo-finansowych i dostarczanie usług finansowych innemu Klientowi w odniesieniu do danej oferty;
- 5) nabywanie lub zbywanie do portfeli Klientów Instrumentów Finansowych emitowanych lub wystawianych przez podmioty również będące Klientami Domu Maklerskiego;

- 6) nabywanie na rzecz Klienta lub rekomendowanie Klientowi nabycia Instrumentów Finansowych w obrocie pierwotnym, w sytuacji gdy oferującym lub uczestnikiem konsorcjum oferującego jest Vestor DM podmiot wchodzący w skład Grupy Kapitałowej lub Jednostka powiązana;
- 7) zawieranie transakcji własnych przez Osoby Zaangażowane wykonujące czynności związane z dostępem do informacji dotyczących Klientów, w tym informacji o pozycjach zajmowanych przez Klientów oraz zawieranych na ich rachunek transakcjach w zakresie Instrumentów Finansowych;
- 8) nabywanie na rzecz Klienta Instrumentów Finansowych będących jednocześnie przedmiotem lokat innego Klienta lub wchodzących w skład portfela Klienta oraz zawieranie transakcji pomiędzy Klientami;
- 9) sporządzanie Rekomendacji lub Komentarzy, których przedmiotem są Instrumenty Finansowe emitowane przez podmiot będący jednocześnie Klientem, na rzecz którego Dom Maklerski świadczy Usługi maklerskie lub którego Instrumenty Finansowe znajdują się w portfelu własnym Vestor DM;
- 10) nabywanie do portfeli Klientów w ramach usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba Instrumentów Finansowych, Instrumentów Finansowych, które są jednocześnie przedmiotem transakcji zawieranych na rachunek własny Domu Maklerskiego lub którejkolwiek z Osób Zaangażowanych ;
- 11) sprawowanie przez Osoby Zaangażowane, zaangażowane w działalność Vestor DM, funkcji w organach podmiotów będących jednocześnie Klientami Vestor DM, lub posiadanie innego obiektywnego interesu w faworyzowaniu przez Vestor DM danego Klienta wobec innych Klientów;
- 12) oferowanie przez Vestor DM Instrumentów Finansowych na podstawie umowy zawartej ze sprzedającym akcjonariuszem w przypadku posiadania takich samych Instrumentów Finansowych we własnym portfelu przez Vestor DM;
- 13) wykonywanie zleceń Klientów przeciwstawnych do zleceń własnych Vestor DM w zakresie tych samych Instrumentów Finansowych;
- 14) świadczenie usług doradztwa korporacyjnego na rzecz podmiotów, których Instrumenty Finansowe znajdują się w portfelu Vestor DM.

Dom Maklerski stosuje następujące mechanizmy mające na celu zapobieganie powstawaniu Konfliktów Interesów, a w przypadku istnienia takiego Konfliktu, zarządzanie i monitorowanie Konfliktami Interesów w celu zapobiegania potencjalnemu niekorzystnemu wpływowi Konfliktu Interesów na interesy Klientów:

- 1) **Niezależność działania:** zapewnienie niezależności działania każdej jednostki organizacyjnej Vestor DM, w tym jej Pracowników. Niezależność ta oznacza w szczególności, że: (i) nie istnieje możliwość wywierania niekorzystnego wpływu osób trzecich na sposób wykonywania przez Osoby Zaangażowane czynności związanych z prowadzeniem przez Dom Maklerski działalności maklerskiej, (ii) zakres zadań danej jednostki organizacyjnej jest przypisany wyłącznie tej jednostce organizacyjnej i nie krzyżuje się z zakresem zadań innych jednostek organizacyjnych Domu Maklerskiego;
- 2) **Niezależność Wynagrodzeń:** Dom Maklerski zapobiega powstawaniu bezpośrednich zależności pomiędzy wysokością Wynagrodzeń Osób Zaangażowanych wykonujących określone czynności z zakresu działalności maklerskiej, z Wynagrodzeniem lub zyskami osiąganymi przez osoby wykonujące czynności innego rodzaju, które stanowią lub mogą stanowić źródło Konfliktu Interesów;
- 3) **Efektywny nadzór:** zapewnienie nadzoru nad Osobami Zaangażowanymi wykonującymi w ramach swoich podstawowych zadań czynności na rzecz i w imieniu Klientów, w zakresie działalności prowadzonej przez Dom Maklerski, które to czynności powodują lub mogą powodować wystąpienie sprzeczności interesów pomiędzy Klientami lub interesami Klienta i Domu Maklerskiego, w tym:

- a) system sprawozdawczości wewnętrznej zapewniający niezwłoczne informowanie osób odpowiedzialnych za nadzorowanie przestrzegania zasad określonych w „Regulaminie zarządzania konfliktami interesów przez Vestor Dom Maklerski S.A.”. o przypadku wystąpienia Konfliktu Interesów lub ryzyku jego powstania;
 - b) nadzór nad transakcjami własnymi dokonywanymi przez Osoby Zaangażowane, okresowe przeglądy i oceny skuteczności wdrożonych przez Dom Maklerski systemów kontrolnych i procedur;
 - c) prowadzenie wymaganych prawem rejestrów oraz ewidencji, przede wszystkim rejestru Konfliktów Interesów związanych z istotnym ryzykiem naruszenia interesów Klienta;
- 4) **Odmowa działania:** prawo odmowy przez Dom Maklerski podjęcia działań na rzecz Klienta, jeżeli z uwagi na zaangażowanie w określone działania na rzecz innego Klienta Vestor DM nie może skutecznie zarządzać Konfliktami Interesów, bądź uniemożliwiają to ograniczenia prawne lub regulacje wewnętrzne;
- 5) **Podział funkcji:** organizacja zadań Osób Zaangażowanych mająca na celu wyeliminowanie przypadków jednoczesnego lub bezpośrednio po sobie następującego wykonywania przez daną Osobę Zaangażowaną zadań w ramach różnych usług świadczonych przez Dom Maklerski, jeśli mogło by to mieć negatywny wpływ na prawidłowe zarządzanie Konfliktami Interesów
- 6) **Chińskie mury:** Dom Maklerski podejmuje wszelkie działania, aby zapobiegać przepływowi informacji pomiędzy Osobami Zaangażowanymi wykonującymi w ramach działalności prowadzonej przez Dom Maklerski określone czynności, które powodują lub mogą powodować powstanie Konfliktu Interesów, w przypadku, gdy taka wymiana informacji może zaszkodzić interesom Klienta lub Klientów, lub zapewnia nadzór nad takim przepływem informacji, gdy przepływ taki jest konieczny. W ramach Domu Maklerskiego funkcjonują systemy i procedury wewnętrzne mające na celu zapobieżenie nieuprawnionemu dostępowi do informacji wewnętrznych o charakterze niepublicznym i zapobiegające ich ujawnieniu lub niewłaściwemu wykorzystaniu, w tym również zapobieganie przepływowi informacji pomiędzy Osobami Zaangażowanymi, zaangażowanymi w poszczególne czynności, jak również mające na celu kontrolę uprawnionego dostępu do ww. informacji (tzw. „chińskie mury”). Dom Maklerski ogranicza do niezbędnego minimum krąg osób mających dostęp do informacji, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, oraz zapobiega niewłaściwemu wykorzystaniu lub ujawnieniu informacji tego rodzaju.

Szczegółowy wykaz środków zarządzania Konfliktami Interesów stosowanych przez Vestor DM:

- 1) kontrola przepływu informacji oraz bariery informacyjne wewnątrz Vestor DM;
- 2) okresowe przeglądy i oceny skuteczności wdrożonych przez Vestor DM systemów kontrolnych i procedur;
- 3) prowadzenie wymaganych prawem rejestrów oraz ewidencji, w tym przede wszystkim rejestru Konfliktów Interesów związanych z istotnym ryzykiem naruszenia interesów Klienta;
- 4) podział obowiązków Osób Zaangażowanych w sposób zapewniający unikanie sytuacji, w których jedna Osoba Powiązana wykonuje czynności, które powodują lub mogą powodować powstanie Konfliktu Interesów;
- 5) bieżący nadzór nad sposobem wykonywania przez Osoby Zaangażowane obowiązków związanych ze świadczeniem przez Vestor DM usług na rzecz Klientów wyłączający m.in. możliwość wywierania przez osoby trzecie wpływu na sposób wykonywania poszczególnych czynności przez Osobę Zaangażowaną ;

- 6) oddzielny nadzór nad Osobami Zaangażowanymi, które w ramach swoich podstawowych zadań prowadzą działalność w imieniu lub świadczą usługi na rzecz Klientów, których interesy mogą ze sobą kolidować, lub którzy w inny sposób reprezentują różne, potencjalnie sprzeczne interesy (w tym interesy Domu Maklerskiego);
- 7) środki pozwalające wyeliminować lub ograniczyć równoczesne bądź następujące po sobie przypadki uczestniczenia Osoby Zaangażowanej w usługach lub działaniach inwestycyjnych lub dodatkowych, gdy uczestnictwo takie może negatywnie wpłynąć na możliwość właściwego zarządzania Konfliktami Interesów;
- 8) wdrożenie systemu Wynagradzania Osób Zaangażowanych zapewniającego unikanie sytuacji, w których Wynagrodzenie Osoby Zaangażowanej wykonującej określone czynności, w ramach działalności prowadzonej przez Vestor DM zależy od Wynagrodzenia lub zysków osiągniętych przez Osoby Zaangażowane wykonujące czynności innego rodzaju, które powodują lub mogłyby spowodować powstanie Konfliktu Interesów;
- 9) nadzór nad transakcjami własnymi dokonywanymi przez Osoby Zaangażowane;
- 10) sprawny system sprawozdawczości wewnętrznej zapewniający niezwłoczne informowanie osób odpowiedzialnych za nadzorowanie przestrzegania zasad określonych w „Regulaminie zarządzania konfliktami interesów przez Vestor Dom Maklerski S.A.” o przypadku wystąpienia Konfliktu Interesów lub ryzyka jego powstania;
- 11) stosowanie przez Vestor DM w relacjach z podmiotami trzecimi uczestniczącymi w świadczeniu usług przez Vestor DM (Agent Vestor DM, podmioty lub osoby wykonujące czynności przekazane przez Vestor DM zgodnie z umową, o której mowa z art. 81a ust. 1 Ustawy) rozwiązań zapewniających przestrzeganie przez te podmioty zasad określonych w „Regulaminie zarządzania konfliktami interesów przez Vestor Dom Maklerski S.A.”;
- 12) prowadzenie szkoleń dla Osób Zaangażowanych w zakresie wdrożonych przez Vestor DM działań mających na celu zarządzanie potencjalnymi lub rzeczywistymi Konfliktami Interesów;
- 13) wdrożenie zasad dotyczących akceptowania i przekazywania Zachęt, w tym ujawniania informacji o nich Klientom;
- 14) powiadamianie Klienta o istniejącym Konflikcie Interesów lub ryzyku jego pojawienia się w przypadku, gdy wdrożone przez Vestor DM rozwiązania organizacyjne i proceduralne nie zapewniają, że w jego efekcie nie dojdzie do naruszenia interesów Klienta - w sposób umożliwiający mu świadome podjęcie decyzji co do skorzystania lub kontynuowania korzystania z usług świadczonych przez Vestor DM;
- 15) podawanie do wiadomości publicznej, w odniesieniu do każdej kategorii Instrumentów Finansowych, podsumowania analizy i wniosków, do jakich prowadzi szczegółowe monitorowanie uzyskanej jakości wykonywania zleceń w systemach wykonywania zleceń, w których wykonały one wszystkie zlecenia Klientów w poprzednim roku, która to informacja obejmuje opis wszelkich bliskich powiązań, Konfliktów Interesów i wspólnej własności w odniesieniu do wszelkich systemów wykonywania zleceń stosowanych do wykonywania zleceń;
- 16) określanie w umowach outsourcingowych jasnego opisu procedur mających na celu identyfikację i rozwiązywanie potencjalnych Konfliktów Interesów.

Przed zawarciem umowy o świadczenie Usług maklerskich Dom Maklerski informuje Klienta przy użyciu Trwałego nośnika o istniejących Konfliktach Interesów związanych ze świadczeniem na rzecz Klienta Usług maklerskich, o ile organizacja oraz regulacje wewnętrzne wdrożone przez Dom Maklerski nie zapewniają, że w przypadku powstania Konfliktu Interesów nie dojdzie do naruszenia interesów Klienta. Informacja zawiera dane

pozwalające Klientowi na podjęcie świadomej decyzji co do zawarcia umowy, przy czym zakres i sposób przedstawienia danych dostosowany jest do kategorii, do której należy Klient.

Umowa o świadczenie danej Usługi maklerskiej może zostać zawarta, o ile Klient na piśmie lub za pomocą innego Trwałego nośnika potwierdzi otrzymanie informacji, o których mowa powyżej oraz w ten sam sposób potwierdzi wolę zawarcia umowy o świadczenie Usług maklerskich.

W przypadku powstania Konflikty Interesów po zawarciu umowy z Klientem, Dom Maklerski zobowiązany jest poinformować Klienta o Konflikcie Interesów przy użyciu Trwałego nośnika, niezwłocznie po jego stwierdzeniu. Świadczenie usługi jest kontynuowane, o ile Klient za pomocą Trwałego nośnika potwierdzi otrzymanie informacji, o których mowa w zdaniu poprzedzającym oraz wyraźnie potwierdzi wolę dalszego korzystania z usługi. Brak potwierdzenia woli kontynuowania umowy w terminie 30 dni od otrzymania przez Klienta informacji o zaistnieniu Konflikty Interesów w trakcie obowiązywania umowy stanowi jej wypowiedzenie. Termin wypowiedzenia biegnie od dnia następnego po dniu upływu ww. terminu. Do czasu otrzymania przed Dom Maklerski oświadczenia Klienta o kontynuacji lub o rozwiązaniu umowy, Dom Maklerski powstrzymuje się od świadczenia usługi na rzecz tego Klienta. Ujawnienie Konflikty Interesów przez Dom Maklerski nie zwalnia go z obowiązku utrzymywania i stosowania skutecznych rozwiązań organizacyjnych i administracyjnych, w celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi zidentyfikowane Konflikty Interesów na Klienta.

Informacja, o której mowa powyżej zawiera:

- wskazanie, że rozwiązania organizacyjne i administracyjne ustanowione przez Dom Maklerski w celu zapobieżenia Konflikty Interesów lub zarządzania nim nie są wystarczające do zapewnienia z należytą pewnością, aby ryzyko szkody dla interesów Klienta nie występowało,
- szczegółowy opis Konflikty Interesów powstających przy świadczeniu usług inwestycyjnych lub dodatkowych, z uwzględnieniem charakteru Klienta, któremu informacja jest ujawniana.

W opisie tym Dom Maklerski wyjaśnia ogólny charakter i źródła Konflikty Interesów, a także ryzyko grożące Klientowi wskutek Konflikty Interesów oraz kroki podjęte w celu ograniczenia takiego ryzyka, przy zachowaniu wystarczającego stopnia szczegółowości pozwalającego temu Klientowi podjąć świadomą decyzję w odniesieniu do usługi inwestycyjnej lub dodatkowej w kontekście, w którym te konflikty interesów się pojawiają.

Dom Maklerski dysponuje skutecznymi wymogami organizacyjnymi w celu zapewnienia, by alokacja będąca elementem procesu subemisji nie prowadziła do przedkładania interesów Domu Maklerskiego ponad interesy Klienta będącego emitentem, lub by interesy jednego Klienta inwestycyjnego nie były przedkładane ponad interesy innego.

Na życzenie Klienta, Dom Maklerski przekazuje mu przy użyciu Trwałego nośnika lub za pośrednictwem strony internetowej Domu Maklerskiego, dodatkowe informacje na temat „Regulaminu zarządzania konfliktami interesów przez Vestor Dom Maklerski S.A.”.

IX. Informacja o świadczeniach pieniężnych lub świadczeniach niepieniężnych przyjmowanych lub przekazywanych przez Vestor DM lub Pracowników („Zachęty”)

Dom Maklerski, w związku ze świadczeniem na rzecz Klienta Detalicznego lub Klienta Profesjonalnego Usługi maklerskiej, nie może przyjmować lub przekazywać jakichkolwiek Świadczeń pieniężnych lub Świadczeń niepieniężnych, z wyłączeniem tych, które są wskazane poniżej:

- Świadczeń pieniężnych lub Świadczeń niepieniężnych przyjmowanych od Klienta albo przekazywanych Klientowi, lub przyjmowanych od osoby działającej w imieniu Klienta albo przekazywanych osobie działającej w imieniu Klienta,
- Świadczeń pieniężnych lub Świadczeń niepieniężnych przyjmowanych lub przekazywanych osobie trzeciej, które są niezbędne do wykonywania danej Usługi maklerskiej na rzecz Klienta, w szczególności koszty związane z przechowywaniem przez Vestor DM środków pieniężnych Klientów na wydzielonych rachunkach bankowych,
- opłat za rozliczenie lub rejestrację transakcji pobieranych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. lub inne depozyty, izby rozliczeniowe bądź podmioty rozliczające transakcje na rynkach pozagiełdowych, opłat przekazywanych giełdom, organizatorom alternatywnego systemu obrotu, pozagiełdowym rynkom regulowanym, opłat na rzecz Komisji z tytułu nadzoru, podatków, należności publicznoprawnych oraz innych opłat, których obowiązek zapłaty wynika z przepisów prawa, opłat związanych z wymianą walutową.

Vestor DM może przyjmować inne Świadczenia pieniężne lub Świadczenia niepieniężne niż wskazane wyżej, pod warunkiem, że:

- są one przyjmowane albo przekazywane w celu poprawienia jakości danej Usługi maklerskiej świadczonej przez Vestor DM na rzecz Klienta,
- informacja o Świadczeniach pieniężnych lub Świadczeniach niepieniężnych, w tym o ich istocie i wysokości, a w przypadku gdy wysokość takich świadczeń nie może zostać oszacowana, o sposobie ustalania ich wysokości, jest wskazana Klientowi lub potencjalnemu Klientowi w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały przed rozpoczęciem świadczenia danej Usługi maklerskiej, przy czym warunek ten uznaje się za spełniony również w przypadku przekazania Klientowi lub potencjalnemu Klientowi informacji sporządzonej w formie ujednocionej (zob. rozdział IX niniejszej „Informacji MiFID II Vestor Domu Maklerskiego S.A.”).

Poprzez poprawę jakości Usługi maklerskiej należy rozumieć odniesienie przez Klienta jakiegokolwiek bezpośredniej lub pośredniej, potencjalnej lub rzeczywistej korzyści w związku z ich przyjęciem lub przekazaniem opłaty, prowizji lub świadczenia niepieniężnego przy okazji jej świadczenia przez Vestor DM.

Dopuszczalne drobne Świadczenia niepieniężne

Następujące Świadczenia mogą być otrzymywane lub przekazywane przez Vestor DM w związku ze świadczeniem Usług maklerskich na rzecz lub od Klientów innych niż podmioty należące do Grupy Kapitałowej Vestor DM jedynie w następujących przypadkach:

- dystrybucji instrumentów finansowych w ramach przeprowadzania ofert publicznych i obrotu pierwotnego instrumentami finansowymi,
- wykonywania transakcji na rynku wtórnym dotyczących nabywania akcji spółki publicznej w ramach wezwań,

- zawierania innych umów i porozumień dotyczących świadczenia usług maklerskich zawierających zobowiązanie do świadczenia niepieniężnego w postaci:
 - i. szkoleń, materiałów dydaktycznych,
 - ii. materiałów i systemów informatycznych,
 - iii. materiałów reklamowych i informacyjnych.

Pracownicy Vestor DM mogą przyjmować lub przekazywać Świadczenia Niepieniężne związane ze świadczeniem Usług maklerskich, gdy spełnione są łącznie następujące przesłanki:

- przyjęcie lub przekazanie Świadczenia Niepieniężnego nie przyczyni się do powstania konfliktu interesów w rozumieniu Regulaminu zarządzania konfliktami interesów przez Vestor Dom Maklerski S.A.,
- przyjęcie lub przekazanie Świadczenia Niepieniężnego jest zgodne z przyjętymi zwyczajami,
- Świadczenia Niepieniężne o zwyczajowo przyjętym charakterze nie zostały przyjęte lub przekazane z zamiarem wpłynięcia na relacje pomiędzy Klientem a Vestor DM ani nie wiążą się z naruszeniem dobrej relacji Vestor DM z Klientem, a wartość kwotowa takiego Świadczenia Niepieniężnego nie przekracza kwoty 500 zł (słownie: pięciuset złotych) w skali jednego roku kalendarzowego.

Pracownicy Vestor DM mogą przyjmować następujące Świadczenia Niepieniężne, które mają na celu poprawę jakości świadczonych przez Vestor DM Usług maklerskich:

- szkolenia, materiały dydaktyczne,
- materiały i systemy informatyczne, uczestnictwo w konkursach edukacyjnych, konkursach wiedzy z zakresu instrumentów finansowych i produktów finansowych pod warunkiem, że nagrody mają charakter pozafinansowy,
- świadczenia niepieniężne z tytułu jakości lub ilości świadczonych przez nich usług maklerskich,
- uczestnictwo w spotkaniach biznesowych z Klientami lub podmiotami współpracującymi z Vestor DM mające na celu nawiązanie lub utrzymanie relacji biznesowych.

Dodatkowo Pracownicy Vestor DM mogą przyjmować lub przekazywać drobne Prezenty i gesty grzecznościowe niebędące Świadczeniami niepieniężnymi oraz dopuszczalnymi drobnymi Świadczeniami niepieniężnymi, o których mowa powyżej, związanych ze świadczeniem Usług maklerskich, gdy spełnione są łącznie następujące przesłanki:

- przyjęcie lub przekazanie drobnego Prezentu lub gestu grzecznościowego nie przyczyni się do powstania Konflikty Interesów,
- przyjęcie lub przekazanie drobnego Prezentu lub gestu grzecznościowego jest zgodne z przyjętymi zwyczajami,
- drobne Prezenty lub gesty grzecznościowe nie zostały przyjęte lub przekazane z zamiarem wpłynięcia na relacje pomiędzy Klientem a Vestor DM ani nie wiążą się z naruszeniem dobrej relacji Vestor DM z Klientem, a wartość kwotowa takiego drobnego Prezentu lub gestu grzecznościowego nie przekracza jednorazowo kwoty 200 zł brutto.

Dom Maklerski nie przyjmuje także żadnych płatności ani korzyści od osób trzecich, chyba że takie płatności lub korzyści są zgodne z wymogami dotyczącymi Zachęt opisanymi w niniejszej informacji.

Ujawnienie informacji o Zachętach

- Drobne korzyści niepieniężne Dom Maklerski opisuje w sposób ogólny.

- Dom Maklerski ujawni Klientowi informacje w związku z wszelkimi Świadczeniami pieniężnymi lub Świadczeniami niepieniężnymi otrzymanymi od osób trzecich lub dokonany na rzecz osób trzecich przed rozpoczęciem świadczenia usługi, jeśli takie świadczenia otrzyma.
- Dom Maklerski w związku ze świadczeniem usług nie otrzymuje od osób trzecich Świadczeń pieniężnych lub Świadczeń niepieniężnych.
- Jeżeli na podstawie wcześniej dokonywanej oceny Dom Maklerski nie będzie w stanie ustalić kwoty otrzymanego lub dokonanego Świadczenia pieniężnego lub Świadczenia niepieniężnego, zamiast tego Dom Maklerski ujawni Klientowi sposób obliczenia tej kwoty.
- Inne Świadczenia niepieniężne otrzymane lub wypłacone przez Dom Maklerski w związku z usługą świadczoną na rzecz Klienta Dom Maklerski wycenia i ujawnia oddzielnie.
- Dodatkowo, co najmniej raz do roku, dopóki Dom Maklerski będzie otrzymywał ww. Zachęty w związku z usługami świadczonymi na rzecz Klientów, Dom Maklerski będzie indywidualnie informować swoich Klientów o faktycznych kwotach przyjętego lub przekazanego Świadczenia pieniężnego lub Świadczenia niepieniężnego, przy czym drobne korzyści niepieniężne Dom Maklerski będzie opisywał w sposób ogólny.
- Jednocześnie Dom Maklerski prześle Klientom informacje dotyczące dokładnej kwoty otrzymanej lub dokonanej płatności lub korzyści na zasadzie *ex post*.

X. Koszty i powiązane opłaty

Dom Maklerski przedstawia ogólne informacje o wszystkich kosztach i opłatach związanych z Instrumentem Finansowym i Usługami maklerskimi świadczonymi na podstawie:

- „Regulaminu świadczenia usług maklerskich w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych oraz wykonywania zleceń dotyczących instrumentów finansowych w Vestor Domu Maklerskim S.A.”,
- „Regulaminu prowadzenia rachunków Papierów Wartościowych przez Vestor Dom Maklerski S.A.” oraz
- „Regulaminu świadczenia usług zarządzania pakietem instrumentów finansowych na zlecenie klienta indywidualnego”.

Z tytułu świadczenia usług Klient ponosi koszty i opłaty w szczególności: Prowizje (m.in. z tytułu nabycia lub zbycia Instrumentów finansowych) oraz Opłaty manipulacyjne (w szczególności za wykonanie określonych czynności związanych z Instrumentami Finansowymi).

Koszty ex ante w przypadku wykonywania przez Dom Maklerski usług przyjmowania, przekazywania i wykonywania zleceń:

Poniżej zaprezentowano ilustracje przedstawiające skumulowany wpływ wszystkich kosztów, Prowizji i Opłat na zwrot z inwestycji, realizowanych w ramach świadczenia przez Vestor DM usług przyjmowania, przekazywania i wykonywania zleceń Klientów, przy czym ilustracje te pokazują wszelkie koszty, Prowizje i Opłaty, mogące powstać w związku z planowaną przez Klienta inwestycją. Wskazane koszty, Prowizje i Opłaty oparte są na maksymalnych wysokościach kosztów, Prowizjach i Opłat dla wskazanych kwot inwestycji na moment przekazania niniejszej informacji. Koszty, Prowizje i Opłaty dotyczące Instrumentów Finansowych są zazwyczaj zawarte w cenie danego Instrumentu Finansowego i nie są odrębnie pobierane od Klienta, jednakże wpływają one na całkowity koszt inwestycji. W takim przypadku koszty, Prowizje i Opłaty podlegają ujawnieniu w celu zobrazowania ich wpływu na zwrot z danej inwestycji.

Vestor DM otrzymuje od emitentów Instrumentów Finansowych oferowanych przez Vestor DM wynagrodzenie stałe lub zmienne (w szczególności stanowiące część lub całość pobieranej opłaty manipulacyjnej i opłaty dystrybucyjnej), którego wysokość jest określana w umowach zawartych pomiędzy Vestor DM, a emitentem danego Instrumentu Finansowego. W przypadkach wystąpienia pobierania takiego wynagrodzenia przez Vestor DM, w odpowiednim scenariuszu poniżej jest ujawniona jej szacunkowa wysokość. Wynagrodzenie Vestor DM uzależnione jest od zakresu czynności wykonywanych przez Vestor DM na rzecz emitenta Instrumentów Finansowych. Vestor DM może także pobierać od emitentów Instrumentów Finansowych oferowanych przez Vestor DM wynagrodzenie stanowiące określony procent wartości wyemitowanych Instrumentów Finansowych.

W tabelach poniżej przedstawiono wysokość poszczególnych kosztów, które Klient może ponieść z tytułu świadczenia przez Vestor DM usług przyjmowania, przekazywania i wykonywania zleceń oraz ich wpływ na zwrot z danej inwestycji, przy czym:

- przedstawione wysokości Opłat, Prowizji i kosztów są kwotami maksymalnymi na moment przekazania niniejszej informacji według stawek standardowych i nie uwzględniają ich obniżenia na skutek promocji lub ustalenia stawki negocjowanej,
- nie zostały uwzględnione Prowizje ponoszone przez Klienta, w przypadku podjęcia decyzji o zakończeniu inwestycji w dany Instrument Finansowy.

Przedstawione poniżej tabele mają charakter przykładowy. Vestor DM może, przed przyjęciem zlecenia Klienta, przedstawić odrębne zestawienie wszystkich kosztów i opłat dla konkretnej inwestycji Klienta.

W przypadku transakcji na Instrumentach Finansowych nie opisanych w niniejszej „Informacji MiFID II Vestor Domu Maklerskiego S.A.” koszty ex ante będą przedstawiane Klientowi czasie przed zawarciem transakcji.

I. KRAJOWE RYNKI ZORGANIZOWANE - GPW, NEWCONNECT, CATALYST

1. Jednorazowa inwestycja w obrocie wtórnym na rynku giełdowym (podstawowym lub równoległym) GPW oraz w alternatywnym systemie obrotu NewConnect w: akcje, PDA

KRAJOWY RYNEK WTÓRNY	Kwota inwestycji		10 000 zł		100 000 zł	
	Stawka prowizji		4,0%*		4,0%*	
Akcje, PDA (bez kosztów zbycia)			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[%]	[zł]	[zł]
	koszty usług maklerskich	provizja maklerska	400 zł	4,0%	4 000 zł	4,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		inne	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		łącznie koszt usług	400 zł	4,0%	4 000 zł	4,0%
	koszt instrumentu finansowego		0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
	inne płatności (w tym od osób trzecich)		0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
łącznie koszty		400 zł	4,0%	4 000 zł	4,0%	

* stawka maksymalna

2. Jednorazowa inwestycja w obrocie wtórnym na rynku Catalyst: giełdowym (podstawowym lub równoległym) GPW oraz w alternatywnym systemie obrotu: obligacje, hipoteczne listy zastawne

KRAJOWY RYNEK WTÓRNY	Kwota inwestycji		10 000 zł		100 000 zł	
	Stawka prowizji		2,0%*		2,0%*	
Obligacje, hipoteczne listy zastawne (bez kosztów zbycia)			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
	koszty usług maklerskich	provizja maklerska	200 zł	2,0%	2 000 zł	2,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		inne	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		łącznie koszt usług	200 zł	2,0%	2 000 zł	2,0%
	koszt instrumentu finansowego		0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
	inne płatności (w tym od osób trzecich)		0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
łącznie koszty		200 zł	2,0%	2 000 zł	2,0%	

* stawka maksymalna

II. ZAGRANICZNE RYNKI ZORGANIZOWANE

1. Jednorazowa inwestycja w obrocie wtórnym na zagranicznym rynku zorganizowanym w: akcje, PDA, obligacje (nominowane w EUR)

ZAGRANICZNY RYNEK WTÓRNY	Kwota inwestycji		10 000 EUR		100 000 EUR	
	Stawka prowizji		5,0%*		5,0%*	
Akcje, PDA, obligacje (bez kosztów zbycia)			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[%]	[zł]	[%]
	koszty usług maklerskich	prowizja maklerska	500 EUR	5,0%	5 000 EUR	5,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0 EUR	0,0%	0 EUR	0,0%
		inne	0 EUR	0,0%	0 EUR	0,0%
		łącznie koszt usług	500 EUR	5,0%	5 000 EUR	5,0%
	koszt instrumentu finansowego		0 EUR	0,0%	0 EUR	0,0%
	inne płatności (w tym od osób trzecich)		0 EUR	0,0%	0 EUR	0,0%
łącznie koszty		500 EUR	5,0%	5 000 EUR	5,0%	

* stawka maksymalna

2. Jednorazowa inwestycja w obrocie wtórnym na zagranicznym rynku zorganizowanym w: akcje, PDA, obligacje (nominowane w innych walutach niż PLN lub EUR)

ZAGRANICZNY RYNEK WTÓRNY	Kwota inwestycji		10 000		100 000	
	Stawka prowizji		5,0%*		5,0%*	
Akcje, PDA, obligacje (bez kosztów zbycia)			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[%]	[zł]	[%]
	koszty usług maklerskich	prowizja maklerska	500	5,0%	5 000	5,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0	0,0%	0	0,0%
		inne	0	0,0%	0	0,0%
		łącznie koszt usług	500	5,0%	5 000	5,0%
	koszt instrumentu finansowego		0	0,0%	0	0,0%
	inne płatności (w tym od osób trzecich)		0	0,0%	0	0,0%
łącznie koszty		500	5,0%	5 000	5,0%	

* stawka maksymalna

III. KRAJOWY RYNEK PIERWOTNY

1. Jednorazowa inwestycja w obrocie pierwotnym w krajowe instrumenty finansowe w: akcje, PDA, obligacje (nominowane w PLN oraz innej walucie)

RYNEK PIERWOTNY	Kwota inwestycji		10 000 zł		100 000 zł	
	Stawka prowizji		1,0%*		1,0%*	
Akcje, PDA, obligacje (bez kosztów zbycia)			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[%]	[zł]	[%]
	koszty usług maklerskich	prowizja maklerska	100 zł	1,0%	1 000 zł	1,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		inne	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		łącznie koszt usług	100 zł	1,0%	1 000 zł	0,0%
	koszt instrumentu finansowego		0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
	inne płatności (w tym od osób trzecich)		0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
	łącznie koszty		100 zł	1,0%	1 000 zł	1,0%

* stawka maksymalna

IV. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH OTWARTYCH

1. Jednorazowa inwestycja w obrocie pierwotnym w: Jednostki uczestnictwa FIO

typ funduszu: mieszany polski stabilnego wzrostu

RYNEK PIERWOTNY	Kwota inwestycji		10 000 zł		100 000 zł	
	Stawka opłaty manipulacyjnej		2,0%		1,0%	
Jednostki uczestnictwa			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[%]	[zł]	[%]
	koszty usług maklerskich	prowizja maklerska	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		inne	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		łącznie koszt usług	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
	koszt instrumentu finansowego	opłata manipulacyjna	200 zł	2,0%	1000	1,0%
		opłata za zarządzanie	200 zł	2,0%	2000	2,0%
		łącznie koszt instrumentu	400 zł	4,0%	3 000 zł	3,0%
	Opłaty od osób trzecich	Opłata manipulacyjna (100 % opł. Manipulacyjnej)	200 zł	100,0%	1 000 zł	100,0%
		Opłata za zarządzanie (55% opłaty za zarządzanie)	110 zł	55,0%	1 100 zł	55,0%
		łącznie koszt	310 zł	3,1%	2 100 zł	2,1%
	łącznie koszty		710 zł	7,1%	5 100 zł	5,1%

V. CERTYFIKATY INWESTYCYJNE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ZAMKNIĘTYCH

1. Jednorazowa inwestycja w obrocie pierwotnym w: certyfikaty inwestycyjne FIZ

typ funduszu: absolutnej stopy zwrotu

RYNEK PIERWOTNY	Kwota inwestycji		10 000 zł		100 000 zł	
	Stawka opłaty manipulacyjnej		4,0%		4,0%	
Certyfikat inwestycyjny			koszt	udział	koszt	udział
			[zł]	[%]	[zł]	[%]
	koszty usług maklerskich	provizja maklerska	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		ewidencja papierów wartościowych	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		inne	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
		łącznie koszt usług	0 zł	0,0%	0 zł	0,0%
	koszt instrumentu finansowego	opłata manipulacyjna	400 zł	4,0%	4 000 zł	4,0%
		opłata za zarządzanie	150 zł	1,5%	1500	1,5%
		łącznie koszt instrumentu	550 zł	5,5%	5 500 zł	5,5%
	Opłaty od osób trzecich	Opłata manipulacyjna (100 % opł. Manipulacyjnej)	400 zł	100,0%	4 000 zł	100,0%
		Opłata za zarządzanie (70% opłaty za zarządzanie)	105 zł	70,0%	1050	70,0%
		łącznie koszt	505 zł	5,05%	5 050 zł	5,05%
	łącznie koszty		1 055 zł	10,55%	10 550 zł	10,55%

Wskazane zestawienie Opłat, Prowizji i kosztów nie stanowi porady lub rekomendacji dot. Instrumentów Finansowych.

Poniższe przykłady wyników z poszczególnych typów inwestycji w różnych warunkach rynkowych oraz ilustracje wpływu całkowitych kosztów i opłat na zwrot z inwestycji nie stanowią jakiegokolwiek gwarancji przyszłych wyników inwestycyjnych, nie stanowią jakiegokolwiek Rekomendacji Domu Maklerskiego.

Dom Maklerski przekazuje w formie pisemnej lub przy użyciu Trwałego nośnika roczne informacje ex post o wszystkich kosztach, Prowizjach i Opłatach związanych z Instrumentem Finansowym oraz świadczeniem usługi inwestycyjnej (jeśli takie koszty powstaną), w przypadku gdy: (i) w ciągu roku Dom Maklerski pozostawał w stałym stosunku umownym z tym Klientem oraz w przypadku gdy: (ii) ze świadczeniem usługi wiązało się oferowanie lub pośredniczenie przy sprzedaży Instrumentu Finansowego wykonywane przez Dom Maklerski lub gdy Dom Maklerski przekazał Klientowi dokument zawierający kluczowe informacje/kuczowe informacje dla inwestorów w odniesieniu do Instrumentu Finansowego.

Informacje ex post są oparte o poniesione przez Klienta faktycznie koszty i przekazywane są w sposób zindywidualizowany.

Dom Maklerski przekazuje powyższe informacje Klientowi w ciągu trzech miesięcy od zakończenia danego roku kalendarzowego.

Pozostałe Usługi maklerskie

Informacje o wszelkich przewidzianych do poniesienia przez Klienta kosztach, Prowizjach i Opłatach (tzw. „koszty ex ante”) dotyczących Usług maklerskich, innych niż wymienione powyżej, świadczonych przez Vestor

DM na podstawie:

- *"Regulaminu prowadzenia działalności w zakresie oferowania papierów wartościowych",*
- *„Regulaminu prowadzenia działalności w zakresie świadczenia usług doradztwa strukturalnego, strategicznego i przy łączeniach przedsiębiorstw”,*
- *„Regulaminu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania portfelami funduszy inwestycyjnych, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych”,*
- *„Regulaminu świadczenia usług przechowywania i rejestrowania zmian stanu posiadania instrumentów rynku niepublicznego w Vestor Domu Maklerskim S.A.”,*
- *„Regulaminu sporządzania rekomendacji o charakterze ogólnym oraz komentarzy dotyczących instrumentów finansowych w Vestor Domu Maklerskim S.A.”*

wskazane zostały w poszczególnych Umowach, których przedmiotem jest wykonanie przedmiotowych usług.

Ponadto w zakresie wyżej wskazanych usług, informacje o wszelkich kosztach, Prowizjach i Oplatach faktycznie poniesionych w związku ze świadczeniem usługi będącej przedmiotem Umowy (tzw. „koszty ex post”), przedstawiane będą każdorazowo przez Vestor DM w stosownym dokumencie potwierdzającym rozliczenie danych czynności, wchodzących w zakres przedmiotowej usługi.

XI. Ogólny opis charakteru i ryzyka dotyczące Instrumentów Finansowych

AKCJE

Akcja jest udziałowym Instrumentem Finansowym (Papierem Wartościowym) emitowanym przez spółki akcyjne, łączącym w sobie prawa o charakterze majątkowym i niemajątkowym. Akcja wyznacza zarówno zakres praw jak i obowiązków akcjonariusza (posiadacza akcji).

Akcje znajdujące się w obrocie zorganizowanym są zdematerializowane, co oznacza, że nie mają formy dokumentu i mają postać zapisów na rachunkach inwestycyjnych prowadzonych przez firmy inwestycyjne oraz Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.

Do uprawnień majątkowych akcjonariusza należą w szczególności:

- prawo do udziału w zyskach spółki (prawo do dywidendy), przy czym wysokość przyznanej
- akcjonariuszowi dywidendy uzależniona jest od wysokości zysku wypracowanego przez spółkę i jest ustalana przez walne zgromadzenie spółki,
- prawo do udziału w majątku spółki w przypadku jej likwidacji,
- prawo poboru nowych akcji spółki.

Do uprawnień niemajątkowych akcjonariusza należą w szczególności:

- prawo do udziału w walnym zgromadzeniu spółki,
- prawo głosu na walnym zgromadzeniu spółki,
- prawo zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółki,
- prawo do informacji o działalności spółki.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z AKCJAMI:

Inwestowanie w akcje wiąże się z szeregiem ryzyk związanych między innymi z koniunkturą makroekonomiczną w kraju, zmianami regulacji prawnych, sytuacją na międzynarodowych rynkach finansowych i towarowych, a także z sytuacją samego emitenta i perspektywami jego rozwoju. Część z tych ryzyk można ograniczyć poprzez dywersyfikację portfela inwestycyjnego. Jednak, całkowite ich wyeliminowanie jest w praktyce niemożliwe.

Głównym czynnikiem warunkującym ryzyko inwestowania w akcje jest bieżąca kondycja finansowa spółki będącej ich emitentem, odzwierciedlająca ryzyko specyficzne spółki. Publikacja przez spółkę gorszych niż oczekiwano wyników finansowych, publikacja raportów bieżących dotyczących negatywnych dla spółki zdarzeń, odwołanie prognoz finansowych itp. mogą prowadzić do spadku cen akcji. Spadek cen akcji, stanowi ryzyko poniesienia przez inwestora straty z danej inwestycji w akcje. W sytuacjach, gdy spółka-emitent publikuje dane finansowe lepsze od oczekiwań, raporty bieżące dotyczące pozytywnych zdarzeń w spółce czy realizuje prognozy, można oczekiwać wzrostu cen akcji, a w konsekwencji inwestor może osiągnąć zysk z inwestycji. Przed dokonaniem inwestycji w akcje należy również wziąć pod uwagę, że ich cena w dużej mierze zależy od koniunktury gospodarki, ustawodawstwa, decyzji politycznych. W takiej sytuacji, nawet, jeżeli spółka-emitent prosperuje dobrze, ale otoczenie makroekonomiczne zmieniło się negatywnie dla tej spółki, cena akcji może spadać, a inwestor może ponieść stratę z danej inwestycji w akcje.

Przed dokonaniem inwestycji w akcje należy również brać pod uwagę zasady gospodarki wolnorynkowej, trudności ze sprzedażą produktów spółki-emitenta, brak zysków, a w konsekwencji spadek wartości rynkowej spółki, jej upadłość, co ostatecznie spowoduje obniżenie wartości akcji spółki.

Emitenci akcji, które są notowane w obrocie zorganizowanym podlegają dodatkowo obowiązkom określonym w obowiązujących przepisach prawa oraz określonych w regulaminach rynków zorganizowanych, na których akcje te są notowane. Niewypełnianie przez emitentów akcji wszystkich nałożonych na nich obowiązków może skutkować, nałożeniem na nich sankcji przez odpowiedniego regulatora lub organizatora rynku zorganizowanego jak np.: kary pieniężne, zawieszenie obrotu akcjami, czy wykluczenie akcji z obrotu w obrocie zorganizowanym. W konsekwencji nałożenie takich kar może skutkować spadkiem cen akcji lub brakiem możliwości zakończenia inwestycji w przypadku zawieszenia obrotu akcjami lub ich wykluczenia z obrotu.

Do głównych kategorii ryzyk związanych z akcjami należą w szczególności:

- **ryzyko makroekonomiczne** – efekt wpływu wywieranego na rynki finansowe przez wewnętrzną i globalną sytuację makroekonomiczną, obejmującego szereg czynników jak m.in: faza cyklu koniunkturalnego, inflacja, poziom stóp procentowych, poziom konsumpcji i inwestycji, sytuacja budżetowa państwa itp.,
- **ryzyko sektorowe** – określone branże podlegają specyficznym dla nich czynnikom ryzyka, do których należą m.in. poziom konkurencji, struktura dostawców i odbiorców, postęp technologiczny, bariery kapitałowe,
- **ryzyko wewnętrzne spółki** – sytuacja wewnętrzna danej spółki, będącej emitentem akcji, jest kształtowana zarówno poprzez czynniki ilościowe (osiągane wyniki finansowe, przychody, zyski, udziały w rynku, uzależnienie od eksportu i/lub importu itp.), jak jakościowe (zarządzanie spółką, strategia jej rozwoju bądź model biznesowy, struktura akcjonariatu, bieżące wydarzenia w spółce),
- **ryzyko związane z rynkiem kapitałowym i obrotem akcjami w obrocie zorganizowanym** – wynikające ze specyfiki rynku kapitałowego i obrotu zorganizowanego, gdzie do najważniejszych należą: ryzyko płynności, ryzyko niestabilności i wysokiej zmienności notowań akcji, ryzyko niedojścia emisji do skutku lub niedopuszczenia akcji do obrotu na rynku zorganizowanym, ryzyko zawieszenia obrotu akcjami na rynku zorganizowanym, ryzyko wykluczenia akcji z obrotu na rynku zorganizowanym.

PRAWA DO AKCJI (PDA)

Prawo do akcji jest Instrumentem Finansowych, z którego wynika uprawnienie do otrzymania, niemających formy dokumentu akcji nowej emisji spółki publicznej, powstającym z chwilą dokonania przydziału tych akcji i wygasającym z chwilą zarejestrowania akcji w depozycie papierów wartościowych albo z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego odmawiającego wpisu podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru przedsiębiorców. W tym okresie, prawa do akcji są notowane na rynku zorganizowanym.

Celem praw do akcji jest umożliwienie inwestorom dokonywania transakcji w obrocie zorganizowanym w okresie przed zarejestrowaniem akcji nowej emisji.

Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału spółki-emitenta przez sąd rejestrowy uprawnienie do akcji ulegają zamianie w akcje.

Posiadaczowi praw do akcji nie przysługują prawa korporacyjne i prawa majątkowe, jakie przysługują posiadaczom akcji danej spółki-emitenta.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z PRAWAMI DO AKCJI (PDA):

Z inwestowaniem w prawa do akcji związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Dodatkowo prawa do akcji są narażone na ryzyko odmówienia przez sąd rejestrowy wpisu do rejestru

przedsiębiorców podwyższenia kapitału zakładowego, co może skutkować zamrożeniem środków finansowych, do czasu ich zwrotu przez spółkę-emitenta.

PRAWA POBORU

Prawo poboru jest Instrumentem Finansowym związanym z emisją nowych akcji przez spółkę. Stanowi ono prawo nabycia (pierwokupu) akcji nowej emisji przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom spółki-emitenta proporcjonalnie w stosunku do liczby posiadanych już akcji. W przypadku objęcia takiej emisji przez nowy krąg akcjonariuszy nastąpiłoby tzw. rozwodnienie kapitału, czyli zmniejszenie udziału dotychczasowych akcjonariuszy w stosunku do całkowitej sumy kapitału akcyjnego, a co nie ma miejsca w przypadku emisji akcji z prawem poboru.

Korzystając z prawa poboru dotychczasowi akcjonariusze mają możliwość zachowania procentowego udziału w kapitale zakładowym spółki-emitenta. Ważną cechą prawa poboru jest to, że może ono być przedmiotem obrotu, jako samodzielny Instrument Finansowy. W przypadku braku zainteresowania objęciem akcji nowej emisji przez dotychczasowych akcjonariuszy, mogą oni sprzedać prawo poboru w obrocie zorganizowanym. Konsekwencją tego jest możliwość zakupu praw poboru, a przez to nabycia akcji nowej emisji, przez inwestorów dotychczas niebędących akcjonariuszami danej spółki.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z PRAWAMI POBORU:

Z inwestowaniem w prawa poboru związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Z uwagi na fakt, że główną cechą tego Instrumentu Finansowego jest krótki czas funkcjonowania w obrocie zorganizowanym, posiadacz praw poboru powinien złożyć właściwy zapis na akcje nowej emisji z wykorzystaniem praw poboru lub dokonać ich sprzedaży najpóźniej w ostatnim dniu notowań praw poboru, w przeciwnym, bowiem wypadku nie otrzyma żadnej zapłaty w momencie ich wygaśnięcia. Zmienność cen praw poboru może być znaczna i jest pochodną różnicy ceny bieżącej dotychczasowych akcji i ceny emisyjnej nowych akcji. W większości przypadków zmienność ta jest wyższa od zmienności akcji tej samej spółki. Inwestor powinien również wziąć pod uwagę, że nie każdy emitent wprowadza prawo poboru do obrotu na rynku zorganizowanym. W sytuacji, gdy prawo poboru nie będzie notowane na rynku zorganizowanym, inwestor ma znacznie ograniczone możliwości sprzedaży prawa poboru poza rynkiem zorganizowanym.

Przed każdą inwestycją w akcje, prawa do akcji (PDA) lub prawa poboru należy zapoznać się z odpowiednim dokumentem informacyjnym danego Instrumentu Finansowego, w szczególności z rozdziałem dotyczącym czynników ryzyka związanych z inwestycją w dany Instrument Finansowy. Klient powinien starannie rozważyć czy inwestycja w dany Instrument Finansowy jest dla niego odpowiednia, w szczególności w świetle jego doświadczenia, wiedzy, celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej. Jeżeli Klient ma jakiegokolwiek wątpliwości w zakresie inwestycji w dany Instrument Finansowy, czy inwestycja ta jest odpowiednia dla jego osobistej sytuacji, przed dokonaniem inwestycji powinien skonsultować się z profesjonalnym doradcą.

DŁUŻNE INSTRUMENTY FINANSOWE

Dłużny instrument finansowy jest Instrumentem Finansowym, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem podmiotu nabywającego ten Instrument i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia.

W przeciwieństwie do akcji, dłużne instrumenty finansowe nie dają posiadaczowi żadnych uprawnień korporacyjnych względem emitenta, przykładowo: (i) prawa do dywidendy czy też (ii) prawa głosu w organach stanowiących emitenta.

Zyski inwestora posiadającego dłużne Instrumenty Finansowe mogą pochodzić w szczególności z: (i) odsetek oraz (ii) wzrostu wartości rynkowej danego Instrumentu Finansowego.

Dłużnymi instrumentami finansowymi, notowanymi na polskim rynku zorganizowanym są obligacje oraz hipoteczne listy zastawne.

OBLIGACJE

Wśród dłużnych instrumentów finansowych najbardziej popularnymi Instrumentami Finansowymi są obligacje. Na rynku kapitałowym wyróżnia się wiele rodzajów obligacji, które różnią się między sobą poziomem związanego z nim ryzyka. Istnieje szereg kryteriów klasyfikacji obligacji:

- 1) ze względu na podmiot będący emitentem, obligacje można podzielić na:
 - skarbowe (państwowe) – emitowane przez Skarb Państwa. Obligacje skarbowe charakteryzują się wysoką płynnością;
 - samorządowe (komunalne) – emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwa). Obligacje samorządowe charakteryzują się mniejszą płynnością niż obligacje skarbowe;
 - korporacyjne – emitowane przez przedsiębiorców posiadających osobowość prawną oraz spółki komandytowo-akcyjne. Obligacje korporacyjne charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem stopnia ryzyka, które co do zasady jest wprost uzależnione, od kondycji finansowej emitenta;
- 2) ze względu na sposób i wielkość naliczania odsetek, obligacje można podzielić na:
 - obligacje o stałej stopie procentowej – oprocentowanie związane z obligacjami jest niezmiennie przez cały czas trwania obligacji aż do momentu ich wykupu;
 - obligacje o zmiennej stopie procentowej – zmienność oprocentowania oznacza, że w poszczególnych okresach odsetkowych oprocentowanie obligacji może ulegać zmianie w zależności od kształtowania się określonego wskaźnika finansowego (np. WIBOR 3M, wskaźnik inflacji, itp.);
 - obligacje zerokuponowe – w przypadku obligacji zerokuponowych, posiadaczowi obligacji nie przysługują odsetki przed okresem wykupu. Nabywca obligacji otrzymuje kwotę równą wartości nominalnej, która obejmuje naliczone odsetki i kapitał, w terminie wymagalności. Oprocentowanie obligacji wynika ze sposobu ich sprzedaży z dyskontem – po cenie niższej od wartości nominalnej;
- 3) ze względu na czas trwania obligacji, obligacje można podzielić na:
 - obligacje krótkoterminowe (okres wykupu do jednego roku);
 - obligacje średnioterminowe (okres wykupu od jednego roku do dziesięciu lat);
 - obligacje długoterminowe (okres wykupu powyżej dziesięciu lat);
 - obligacje wieczyste.
- 4) ze względu na kryterium zabezpieczenia obligacji, obligacje można podzielić na:
 - obligacje zabezpieczone całkowicie – zabezpieczenie daje przywileje nabywcy obligacji w zakresie jego zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia na wypadek niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się emitenta ze spełnienia obowiązków wynikających z obligacji. Zabezpieczenie całkowicie obejmuje całość wartości nominalu obligacji wraz z należnymi odsetkami od nominalu.

Zabezpieczeniem obligacji może być w szczególności zastaw rejestrowy, hipoteka, gwarancja oraz gwarancja bankowa;

- obligacje zabezpieczone częściowo – zabezpieczenie przybiera formy podobne jak w przypadku obligacji zabezpieczonych całkowicie, nie obejmuje jednak całości wartości nominalnej obligacji lub należnych odsetek;
- obligacje niezabezpieczone – nie są zabezpieczone w szczególny sposób, zaś w razie niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się emitenta ze spełnienia obowiązków wynikających z obligacji wierzycielowi pozostaje prowadzić egzekucję z majątku dłużnika. W przedmiotowym przypadku ryzyko niewypłacalności emitenta spoczywa przede wszystkim na nabywcy obligacji.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OBLIGACJAMI

W przypadku inwestycji w obligacje można wyróżnić następujące główne grupy ryzyka wpływające na zrealizowanie stopy zwrotu z inwestycji:

- **ryzyko kredytowe inwestora** – związane z ryzykiem niedotrzymania przez emitenta warunków umowy oraz terminowego wywiązania się ze zobowiązań, w szczególności:
 - niezapłacenia części/całości odsetek,
 - niespłacenia części/całości kapitału (wartości nominalnej),
 - niewywiązania się ze zobowiązań w określonym terminie;
- **ryzyko stopy procentowej** – źródłem ryzyka stopy procentowej jest relacja pomiędzy oczekiwaniami co do przyszłego poziomu stopy procentowej, a jej rzeczywistym przyszłym poziomem, który wpływa na zmiany ceny obligacji niezgodne z oczekiwaniami nabywcy obligacji. Cena obligacji zmienia się przeciwnie do zmian stóp procentowych;
- **ryzyko reinwestycji** – stopa zwrotu z obligacji jest obliczana przy założeniu, że otrzymane odsetki są reinwestowane. Ryzyko reinwestycji polega na możliwości spadku stóp procentowych, gdy inwestor będzie chciał zainwestować swoje okresowe dochody odsetkowe z obligacji;
- **ryzyko przedterminowego wykupu** – dotyczy obligacji zawierających opcję wcześniejszego wykupu, która uprzywilejowuje emitenta i pozwala mu spłacić część lub całość wartości emisji przed terminem wymagalności;
- **ryzyko walutowe** – dotyczy obligacji denominowanych w walutach obcych. Ryzyko to wyraża się niepewnością co do wartości przepływów gotówkowych, które kształtują się w zależności od kursu wymiany walut obowiązującego w momencie dokonywania płatności;
- **ryzyko płynności** – określa łatwość, z jaką można sprzedać posiadane obligacje bez utraty wartości w stosunku do jej bieżącej ceny rynkowej;
- **ryzyko inflacji** – ryzyko to odnosi się w szczególności do obligacji o stałym oprocentowaniu. W przypadku spadku siły nabywczej pieniądza (wzrost inflacji) zmniejsza się realna wartość przepływów gotówkowych (zysków) z nabytej obligacji;
- **ryzyko związane z sytuacją makroekonomiczną i międzynarodową kraju emitenta** – ryzyko związane z określonym stanem prawnym i podatkowym oraz możliwością zmian, a także tendencjami zachodzącymi w innych segmentach rynku finansowego (m.in. wahania kursów walutowych, zmiany stóp procentowych), co wpływa na kształtowanie się kursu instrumentów dłużnych i brak możliwości jego wyeliminowania;
- **ryzyko zawieszenia obrotu instrumentami dłużnymi lub ich wykluczenia z obrotu** – w przypadku Instrumentów Finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego, na podwyższenie ryzyka inwestycyjnego wpływa również możliwość zawieszenia notowań, wycofania lub wykluczenia Instrumentów Finansowych z obrotu zorganizowanego. Taka sytuacja w znaczący sposób może wpłynąć na rynkową wycenę Instrumentów Finansowych;
- **ryzyko zmienności** – kurs rynkowy w krótkim okresie może podlegać znaczącym wahaniom powodując istotną fluktuację wartości zainwestowanego kapitału;

- **ryzyko zarządzania** - zachodzi w sytuacji złego zarządzania spółką będącą emitentem instrumentu dłużnego, co ma wpływ na wartość wyemitowanych przez nią Instrumentów Finansowych, a także na możliwość wywiązywania się emitenta z zaciągniętych zobowiązań;
- **ryzyko operacyjne** - wynika ze zmienności stopnia dochodów emitenta Instrumentu Finansowego, co nie pozostaje bez wpływu na rynkową wycenę jego walorów;
- **ryzyko finansowe** - jest spowodowane faktem, że emitent w celu finansowania projektów inwestycyjnych wykorzystuje częściowo kapitał obcy. Ma miejsce wówczas efekt dźwigni finansowej, którego niekorzystne działanie występuje wtedy gdy udział kapitału obcego w kapitale spółki-emitenta jest zbyt duży i spółka ta nie jest w stanie dotrzymać warunków zaciągniętych zobowiązań. Ma to wpływ na wycenę instrumentów dłużnych wyemitowanych przez spółkę;
- **ryzyko niewypłacalności lub bankructwa emitenta** - przyszła sytuacja finansowa emitenta cechuje się niepewnością, co w skrajnie pesymistycznym scenariuszu może oznaczać bankructwo emitenta, a dla inwestora częściową lub całkowitą utratę zainwestowanych środków;
- **ryzyko opóźnienia w realizacji wypłat odsetek lub wykupu** - występuje w przypadku pogarszającej się sytuacji finansowej emitenta lub jego niesolidności.

HIPOTECZNE LISTY ZASTAWNE

Hipoteczne listy zastawne są dłużnymi instrumentami finansowymi emitowanymi przez banki hipoteczne (w Polsce emitowane są np. przez: mBank Hipoteczny S.A., Pekao Bank Hipoteczny S.A. oraz PKO Bank Hipoteczny S.A.). Podstawą emisji hipotecznych listów zastawnych są wierzytelności zabezpieczone hipoteką – kredyty hipoteczne. Bank hipoteczny zobowiązany jest do spełnienia na rzecz posiadacza listu hipotecznego określonych świadczeń pieniężnych: wykupu hipotecznych listów zastawnych oraz wypłaty odsetek (jeżeli zostały przewidziane w warunkach emisji danej serii hipotecznych listów zastawnych).

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z HIPOTECZNYMI LISTAMI ZASTAWNYMI:

Z inwestowaniem w hipoteczne listy zastawne związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w obligacje.

Przed każdą inwestycją w obligacje, hipoteczne listy zastawne lub inne instrumenty dłużne należy zapoznać się z odpowiednim dokumentem informacyjnym (np. warunkami emisji obligacji), w szczególności z rozdziałem dotyczącym czynników ryzyka związanych z inwestycją w dane Instrumenty Finansowe. Klient powinien starannie rozważyć czy inwestycja w dany Instrument Finansowy jest dla niego odpowiednia w szczególności w świetle jego doświadczenia, wiedzy, celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej. Jeżeli Klient ma jakiegokolwiek wątpliwości w zakresie inwestycji w dany Instrument Finansowy, czy dana inwestycja jest odpowiednia dla jego osobistej sytuacji, powinien przed dokonaniem inwestycji skonsultować się z profesjonalnym doradcą.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych są zbywane przez fundusze inwestycyjne otwarte (FIO) lub specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte (SFIO) na rzecz inwestorów, którzy dokonają odpowiednich wpłat do danego funduszu po cenie określonej w dniu nabycia, składając jednocześnie zlecenie ich nabycia. Zlecenia nabycia jednostek uczestnictwa są następnie przekazywane do wykonania przez agenta transferowego. Inwestor, który nabywa jednostki uczestnictwa staje się uczestnikiem danego funduszu. FIO lub

SFIO ma obowiązek odkupienia jednostek uczestnictwa od każdego uczestnika funduszu, który tego zażąda, w wyniku czego jednostki uczestnictwa są wykupywane, a następnie umarzone, a inwestorowi wypłacane są z tego tytułu środki pieniężne. Uczestnikiem FIO może zostać każdy inwestor, natomiast uczestnikiem SFIO może zostać wyłącznie podmiot określony w statucie danego funduszu. Uczestnik FIO lub SFIO nie może zbyć jednostek na rzecz osób trzecich. Zbycie jednostek uczestnictwa odbywa się poprzez ich odkup przez fundusz po cenie wartości aktywów netto przypadających na jednostkę uczestnictwa na dzień odkupienia, każdorazowo na podstawie odpowiedniej dyspozycji złożonej przez danego inwestora.

Jednostki uczestnictwa przedstawiają wartość aktywów netto funduszu przypadających na daną jednostkę funduszu, w związku z czym jednostka uczestnictwa nie ma stałej wartości lecz podlega zmianie w zależności od wartości aktywów wchodzących w skład portfela danego funduszu. Wartość jednostek uczestnictwa może rosnąć lub spadać. Na uzyskaną stopę zwrotu z inwestycji w jednostki uczestnictwa wpływ ma zarówno zachowanie rynku, na którym dany fundusz inwestuje, jak również indywidualne decyzje towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzającego danym funduszem. Wartość inwestycji np. w funduszu akcyjnym może spadać nawet kiedy rynek akcji rośnie. Z reguły im wyższa oczekiwana stopa zwrotu, tym większe ryzyko związane z taką inwestycją i potencjalna strata może być wyższa. Jeżeli dla danej grupy funduszy w scenariuszu pozytywnym oczekujemy wyższej stopy zwrotu, to z reguły w scenariuszu negatywnym mogą przynieść one wyższą stratę.

Klasy aktywów, w które inwestuje dany fundusz oraz zasady prowadzenia przez fundusz polityki inwestycyjnej mogą być bardzo różne i są każdorazowo określone w statucie danego funduszu.

Jednostki uczestnictwa FIO oraz SFIO nie są przedmiotem obrotu na rynkach zorganizowanych.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z JEDNOSTKAMI UCZESTNICTWA:

Główne rodzaje ryzyk związanych z inwestowaniem w jednostki uczestnictwa to:

- ryzyko zarządzającego danym funduszem inwestycyjnym, który może podjąć błędne decyzje inwestycyjne, co do wyboru przedmiotów inwestycji do portfela inwestycyjnego funduszu;
- ryzyko wynikające z braku dostępu uczestnika funduszu inwestycyjnego do danych na temat aktualnego składu portfela inwestycyjnego danego funduszu;
- ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków określonego funduszu będącego przedmiotem inwestycji;
- ryzyko braku możliwości bieżącego określenia dokładnych parametrów inwestycyjnych danego funduszu, w tym poziomu ryzyka;
- ryzyko zawieszenia odkupywania jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny powstające w wyniku braku płynności składników inwestycji funduszu, gdy składanych zleceń żądań odkupu jednostek uczestnictwa jest zbyt wiele w stosunku do posiadanych przez fundusz płynnych środków;
- ryzyko zmienności wycen jednostek uczestnictwa, zróżnicowane w zależności od typu funduszu.

Przed każdą inwestycją w jednostki uczestnictwa należy zapoznać się z odpowiednim dokumentem informacyjnym (prospektem emisyjnym), w szczególności z rozdziałem dotyczącym czynników ryzyka związanych z inwestycją w jednostki uczestnictwa danego funduszu, a także z kluczowymi informacjami dla inwestorów (KID). Inwestor powinien starannie rozważyć czy inwestycja w jednostki uczestnictwa danego funduszu jest dla niego odpowiednia, w szczególności w świetle swojego doświadczenia, wiedzy, celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej. Jeżeli inwestor ma jakiegokolwiek wątpliwości w zakresie inwestycji w jednostki uczestnictwa danego funduszu, czy jest ona odpowiednia dla jego osobistej sytuacji, przed dokonaniem inwestycji powinien skonsultować się z profesjonalnym doradcą.

CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Certyfikaty inwestycyjne są Instrumentami Finansowymi emitowanymi przez fundusze inwestycyjne zamknięte oraz fundusze inwestycyjne zamknięte aktywów niepublicznych. Wartość certyfikatów inwestycyjnych uzależniona jest od wartości portfela inwestycyjnego danego funduszu na dzień wyceny. Fundusze inwestycyjne zamknięte w porównaniu do funduszy otwartych posiadają znacznie szersze możliwości inwestycyjne, a co a tym idzie inwestycje w certyfikaty inwestycyjne mogą wiązać się z wyższym poziomem ryzyka niż inwestycje w jednostki uczestnictwa. Certyfikaty inwestycyjne mogą być zbywane w obrocie wtórnym przez ich posiadaczy na rzecz osób trzecich.

Fundusz inwestycyjny zamknięty może być utworzony na czas nieokreślony lub na czas określony zgodnie ze statutem. Istnienie funduszu kończy postępowanie likwidacyjne polegające na umorzeniu certyfikatów inwestycyjnych i wypłacie jego uczestnikom kwot odpowiadającym liczbie i końcowej wycenie certyfikatów inwestycyjnych posiadanych przez poszczególnych uczestników.

Certyfikaty inwestycyjne przedstawiają wartość aktywów netto funduszu przypadających na jeden certyfikat, w związku z czym certyfikat inwestycyjny nie ma stałej wartości lecz podlega zmianie w zależności od wartości aktywów wchodzących w skład portfela danego funduszu. Wartość certyfikatów inwestycyjnych może rosnąć lub spadać. Na uzyskaną stopę zwrotu z inwestycji w certyfikaty inwestycyjne wpływ ma zarówno zachowanie rynku, na którym dany fundusz inwestuje, jak również indywidualne decyzje towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzającego danym funduszem. Wartość inwestycji np. w funduszu akcyjnym może spadać nawet kiedy rynek akcji rośnie. Z reguły im wyższa oczekiwana stopa zwrotu, tym większe ryzyko związane z taką inwestycją i potencjalna strata może być wyższa. Jeżeli dla danej grupy funduszy w scenariuszu pozytywnym oczekujemy wyższej stopy zwrotu, to z reguły w scenariuszu negatywnym mogą przynieść one wyższą stratę.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z CERTYFIKATAMI INWESTYCYJNYMI:

W przypadku inwestycji w certyfikaty inwestycyjne można wyróżnić następujące główne rodzaje ryzyka:

- ryzyko selekcji Instrumentów Finansowych do portfela funduszu, które polega na tym, że zarządzający funduszem inwestycyjnym zamkniętym może podjąć błędne decyzje, co do selekcji Instrumentów Finansowych, udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością lub innych aktywów, do portfela inwestycyjnego danego funduszu;
- ryzyko niemożności bieżącego określenia dokładnych parametrów inwestycyjnych, w tym poziomu ryzyka, danego funduszu;
- ryzyko wynikające z braku dostępu uczestnika funduszu inwestycyjnego do danych na temat aktualnego składu portfela inwestycyjnego danego funduszu;
- ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków w przypadku inwestycji w tytuły uczestnictwa;
- ryzyko związane ze szczególnymi warunkami transakcji zawartych przez fundusz inwestycyjny zamknięty;
- ryzyko zmienności wycen certyfikatów inwestycyjnych, które zróżnicowane jest w zależności od typu funduszu;
- ryzyko wyceny wynikające z faktu stosowania przez fundusz inwestycyjny do wyceny lokat nie notowanych na tzw. aktywnym rynku modeli wyceny dedykowanych do poszczególnych kategorii lokat (akcje, dłużne instrumenty finansowe, instrumenty pochodne). Z uwagi na konstrukcję wykorzystywanych modeli oraz rodzaj zastosowanych do nich danych wejściowych, może się zdarzyć, że rzeczywista cena możliwa do osiągnięcia na rynku w przypadku sprzedaży lokat funduszu będzie niższa niż wycena modelowa, co wpływać będzie na spadek wartości certyfikatów inwestycyjnych;

- za sprawą szerszych możliwości inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, emitowane przez nie certyfikaty inwestycyjne mogą wiązać się z wyższym poziomem ryzyka inwestycyjnego w porównaniu do jednostek uczestnictwa funduszy otwartych;
- fundusze inwestycyjne zamknięte są zobligowane do wyceny aktywów z mniejszą częstotliwością w porównaniu do funduszy otwartych (najczęściej wyceny przeprowadzane są raz na kwartał);
- cena rynkowa certyfikatów inwestycyjnych może odchyłać się od ich wartości;
- ryzyko płynności wynikające z faktu, że w większości przypadków płynność certyfikatów inwestycyjnych jest niska;

Przed każdą inwestycją w certyfikaty inwestycyjne należy zapoznać się z odpowiednim dokumentem informacyjnym (warunkami emisji), w szczególności z rozdziałem dotyczącym czynników ryzyka związanych z inwestycją w dane certyfikaty inwestycyjne. Klient powinien starannie rozważyć czy inwestycja w dany Instrument Finansowy jest dla niego odpowiednia w szczególności w świetle jego doświadczenia, wiedzy, celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej. Jeżeli Klient ma jakiegokolwiek wątpliwości w zakresie inwestycji w dany Instrument Finansowy, czy dana inwestycja jest odpowiednia dla jego osobistej sytuacji, powinien przed dokonaniem inwestycji skonsultować się z profesjonalnym doradcą.

PRODUKTY STRUKTURYZOWANE

Produkty strukturyzowane to złożone produkty inwestycyjne, które łączą w sobie elementy różnych klas Instrumentów Finansowych. Wycena produktów strukturyzowanych jest uzależniona od wartości określonego wskaźnika referencyjnego nazywanego indeksem bazowym (np. kursu akcji lub koszyków akcji, wartości indeksów giełdowych, kursów walut). Instytucja finansowa, będąca emitentem produktu strukturyzowanego, zobowiązuje się w stosunku do jego nabywcy (inwestora), że w określonym terminie wypłaci inwestorowi kwotę rozliczenia kalkulowaną według określonego uprzednio wzoru. Poszczególne produkty strukturyzowane mogą się od siebie znacząco różnić, a w konsekwencji cechować się znacząco różnym poziomem ryzyka inwestycyjnego.

Produkty strukturyzowane są za zwyczaj instrumentami o skomplikowanej konstrukcji. Składają się minimum z dwóch składników: podstawowego (np. obligacje, lokata), który przynosi stały i określony dochód dla inwestora oraz jednego lub kilku instrumentów pochodnych (np. kontrakt terminowy), który charakteryzuje się dużą niepewnością.

W zależności od konstrukcji możemy wyróżnić dwa podstawowe rodzaje produktów strukturyzowanych:

- produkty strukturyzowane gwarantujące ochronę kapitału - pozwalają inwestorowi partycypować w zyskach, jakie generuje wbudowany w produkt wskaźnik rynkowy, zapewniając jednocześnie co do zasady całkowitą ochronę nominalnej wartości zainwestowanej kwoty w dniu wykupu danego instrumentu (przy czym gwarancja ochrony kapitału zwykle nie dotyczy sytuacji, w której inwestor rezygnuje z inwestycji przed określonym terminem);
- produkty strukturyzowane niegwarantujące ochrony kapitału - w porównaniu z pierwszą kategorią pozwalają inwestorom na większy udział inwestora w ewentualnych zyskach (zwykle generowanych przez wbudowany produkt/Instrument Finansowy), lecz jednocześnie wiążą się z możliwością poniesienia większej straty części, bądź nawet całości zainwestowanego kapitału (w zależności od wzoru określającego kwotę rozliczenia).

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z PRODUKTAMI STRUKTURYZOWANYMI:

Z uwagi na nieograniczony zbiór możliwych konstrukcji produktów strukturyzowanych, z inwestowaniem w te produkty mogą być związane wszystkie ryzyka odnoszące się do Instrumentów Finansowych stanowiących instrumenty składowe danego produktu strukturyzowanego. Do oceny poziomu ryzyka niezbędne jest, zatem pozyskanie informacji dotyczących wszystkich Instrumentów Finansowych, o które dany produkt strukturyzowany jest oparty oraz formuły określającej kwotę rozliczenia. Należy jednak wskazać, że z inwestowaniem w produkty strukturyzowane związane są w szczególności następujące ryzyka:

- ryzyko utraty części lub całości kapitału - w przypadku produktów strukturyzowanych, dla których emitent nie gwarantuje pełnej i bezwarunkowej ochrony kapitału lub emitent warunkuje ochronę kapitału lub gwarantuje jedynie niepełną ochronę kapitału, inwestor musi liczyć się z ryzykiem utraty całości lub przynajmniej części zainwestowanego kapitału;
- ryzyko szczególne - dotyczące danego produktu strukturyzowanego, wynikające z charakterystyki indeksu bazowego i formuły określającej kwotę rozliczenia, które są określane w dokumentacji produktu strukturyzowanego oraz formy prawnej produktu;
- ryzyko płynności - w związku z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanego kapitału, w przypadku wycofania się z inwestycji przed terminem jej zapadalności, istnieje ryzyko braku możliwości sprzedaży produktu strukturyzowanego. Inwestor musi mieć również na uwadze z ograniczeniami sprzedaży lub zakupu produktów strukturyzowanych na rynkach zorganizowanych na skutek m.in. ograniczonej płynności instrumentami finansowymi na rynku, ograniczonej liczbie podmiotów chcących sprzedać lub odkupić od inwestora produktu strukturyzowane. Ponadto w przypadku niskiej płynności istnieje ryzyko zbycia produktu strukturyzowanego poniżej oczekiwanej ceny sprzedaży lub ceny winiącej z wyceny produktu strukturyzowanego.
- ryzyko kredytowe – w przypadku gdy emitent produktu strukturyzowanego stanie się niewypłacalny lub zbankrutuje przed terminem ostatecznego rozliczenia, inwestor może nie odzyskać całości lub części zainwestowanego kapitału. W takim przypadku za zwyczaj nie ma zastosowania złożona przez emitenta gwarancja pełnej lub w części ochrony kapitału.
- ryzyko cenowe – wartość rynkowa produktów strukturyzowanych może podlegać znaczącym wahaniom w czasie do ich wykupu, w zależności od warunków rynkowych, kredytowych, stóp procentowych, zdarzeń biznesowych, gospodarczych, politycznych, finansowych, społecznych, środowiskowych i innych zdarzeń na poziomie lokalnym i światowym oraz zdarzeń związanych z samym instrumentem finansowym (np. zdarzenia kredytowe), które mogą mieć wpływ na cenę produktu strukturyzowanego w przyszłości,
- ryzyko dźwigni finansowej – inwestor posiadający produkty strukturyzowane jest narażony na ryzyko spotęgowania strat finansowych w wysokości nieproporcjonalnej do zaangażowanego przez niego kapitału (włącznie z możliwością jego całkowitej utraty), o ile na skutek niekorzystnych zmian rynkowych, inwestor będzie zobowiązany do uzupełniania zabezpieczenia otwartych pozycji w prawach pochodnych lub ich zamknięcia po niekorzystnych dla siebie cenach.

Przed każdą inwestycją w produkty strukturyzowane należy zapoznać się z odpowiednim dokumentem informacyjnym, w szczególności z rozdziałem dotyczącym czynników ryzyka związanych z inwestycją w dany produkt strukturyzowany. Klient powinien starannie rozważyć czy inwestycja w dany produkt strukturyzowany jest dla niego odpowiednia w szczególności w świetle jego doświadczenia, wiedzy, celów inwestycyjnych, sytuacji finansowej. Jeżeli Klient ma jakiegokolwiek wątpliwości w zakresie inwestycji w dany produkt strukturyzowany, w szczególności czy dana inwestycja jest odpowiednia dla jego osobistej sytuacji, powinien przed dokonaniem inwestycji skonsultować się z profesjonalnym doradcą.

XII. Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

Dom Maklerski przyjął i stosuje „Politykę wykonywania zleceń oraz działania w najlepiej pojętym interesie klienta przez Vestor Dom Maklerski S.A.” (dalej „Polityka”), której celem jest wprowadzenie w Domu Maklerskim zasad postępowania zgodnie z obowiązkiem nałożonym na firmy inwestycyjne w związku z art. 66 Rozporządzenia 2017/565.

Polityka odnosi się do zleceń składanych przez Klientów, którzy zawarli umowę z Vestor DM, w ramach usługi:

- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych,
- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych,

jak również do zleceń składanych na rzecz Klientów przez Vestor DM w ramach usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba Instrumentów Finansowych.

Postanowienia Polityki stosuje się do Klientów Detalicznych i Klientów Profesjonalnych.

Postanowienia Polityki dotyczące działania w najlepiej pojętym interesie Klienta nie mają zastosowania do Klientów zakwalifikowanych jako Uprawnieni Kontrahenci.

Przez działanie w najlepiej pojętym interesie Klienta rozumieć należy podjęcie właściwych kroków pozwalających na osiągnięcie możliwie najlepszego wyniku z transakcji w związku z realizacją zleceń Klienta, w oparciu o uzgodnione z Klientem warunki realizacji zlecenia nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych.

Działania podejmowane przez Vestor DM określone w Polityce nie stanowią gwarancji, że zlecenie Klienta zostanie wykonane z najlepszym dla Klienta skutkiem w każdym przypadku i w każdych okolicznościach.

Vestor DM jest zobowiązany do podjęcia wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w związku z wykonaniem zlecenia nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych uwzględniając w szczególności cenę Instrumentu Finansowego, koszty związane z wykonaniem zlecenia, czas zawarcia transakcji, prawdopodobieństwo zawarcia transakcji oraz jej rozliczenia, wielkość zlecenia i jego charakter. Każde zlecenie jest wykonywane przy dołożeniu należytej staranności i zgodnie z najlepiej pojętym interesem Klienta. Klient jest informowany o systemie wykonania zleceń w odniesieniu do zlecenia tego Klienta.

Vestor DM wykonując zlecenia Klienta:

- zapewnia, aby zlecenia wykonywane w imieniu Klientów były niezwłocznie i dokładnie rejestrowane i alokowane;
- wykonuje kolejno i niezwłocznie zlecenia Klientów, które w innych warunkach mogłyby być porównywalne, chyba że charakter danego zlecenia lub panujące warunki rynkowe to uniemożliwiają lub jest to sprzeczne z interesem Klienta;
- informuje Klienta Detalicznego o wszelkich istotnych trudnościach mogących wpłynąć na właściwe wykonanie zleceń natychmiast po stwierdzeniu takich trudności;
- nie wykorzystuje w sposób nieuprawniony informacji dotyczących zleceń Klienta będących w toku wykonywania oraz podejmuje wszelkie uzasadnione działania w celu zapobieżenia nieuprawnionemu wykorzystywaniu takich informacji przez Osoby Zaangażowane.

Jeżeli warunki realizacji zlecenia złożonego przez Klienta nie określają dokładnie sposobu jego realizacji, przy wykonywaniu zlecenia nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych, Vestor DM bierze pod uwagę następujące parametry:

- cenę;
- koszty transakcji;
- bezzwłoczność realizacji zlecenia (szybkość);
- prawdopodobieństwo realizacji i rozliczenia transakcji;
- wielkość zlecenia;
- charakter zlecenia;
- wielkość opłat, które należne byłyby Vestor DM za wykonanie zlecenia;
- koszty wykonania zlecenia, które zostałyby poniesione w przypadku wykonania zlecenia w danym systemie wykonywania zleceń;
- inne czynniki mogące mieć wpływ na realizację zlecenia.

Względną wagę powyższych czynników określa się poprzez odniesienie do następujących kryteriów:

- charakterystykę Klienta, w tym jego kategorię jako Klienta Detalicznego lub Klienta Profesjonalnego;
- charakterystykę zlecenia Klienta, w tym fakt, że zlecenie dotyczy SFT;
- cechy Instrumentu Finansowego będącego przedmiotem zlecenia;
- wskazanie systemów wykonywania zleceń, do których można skierować dane zlecenie .

przy czym Vestor DM nie ustala ani nie nalicza swoich prowizji w sposób niesprawiedliwie dyskryminujący poszczególne systemy wykonywania zleceń.

W ramach dążenia do najkorzystniejszej realizacji zleceń, w sytuacji gdy istnieje więcej niż jeden system wykonywania zleceń dotyczących transakcji na danym Instrumencie Finansowym, Vestor DM bierze pod uwagę prowizje i koszty instytucji finansowej w poszczególnych przypadkach, tak by móc ocenić i porównać wyniki, jakie można uzyskać dla Klienta w każdym z dopuszczonych systemów wykonywania zleceń.

Obowiązku podejmowania przez Vestor DM uzasadnionych kroków w celu uzyskania najkorzystniejszego wyniku dla Klienta nie należy traktować, jako zobowiązania Vestor DM do uwzględnienia w Polityce wszystkich dostępnych systemów wykonywania zleceń tych zleceń.

W przypadku, gdy Klient określa szczególne wskazania na jakich zlecenie ma być wykonane, Vestor DM nie jest obowiązany do stosowania niniejszej Polityki w tym w szczególności nie podejmuje jakichkolwiek kroków w niej opisanych, co oznacza, że nie bierze pod uwagę czynników wymienionych powyżej, w celu uzyskania możliwie najlepszych dla Klienta wyników i realizuje zlecenia zgodnie ze wskazaniami Klienta. Wszelkiego rodzaju konkretne dyspozycje ze strony Klienta związane ze zleceniem mogą uniemożliwić Vestor DM podjęcie kroków, które zostały opracowane i wdrożone w ramach niniejszej Polityki w celu uzyskania możliwie najlepszego wyniku przy wykonywaniu takich zleceń w odniesieniu do elementów, których wspomniane dyspozycje dotyczą.

Wymóg najkorzystniejszej realizacji zlecenia uważa się za spełniony w odniesieniu do tej części czy aspektu zlecenia, którego dotyczą wskazania Klienta. Pozostałe aspekty, których nie obejmują wskazania Klienta podlegają działaniu w możliwie najlepszym interesie Klienta.

Przy wykonywaniu zleceń lub podejmowaniu decyzji o zawarciu transakcji na Instrumentach Finansowych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, Vestor DM sprawdza godziwość ceny zaproponowanej Klientowi w drodze zgromadzenia danych rynkowych wykorzystanych do oszacowania ceny takiego Instrumentu Finansowego oraz, o ile jest to możliwe, w drodze porównania ich z podobnymi lub porównywalnymi Instrumentami Finansowymi.

Vestor DM działa zgodnie z najlepiej pojętym interesem Klientów przy przekazywaniu zleceń Klienta do innych podmiotów w celu ich wykonania.

Przy wykonywaniu zleceń, Vestor DM sprawdza godziwość ceny zaproponowanej Klientowi w drodze zgromadzenia danych rynkowych wykorzystanych do oszacowania ceny takiego Instrumentu Finansowego oraz, o ile jest to możliwe, w drodze porównania ich z podobnymi lub porównywalnymi Instrumentami Finansowymi.

W przypadku gdy Vestor DM wybierze podmioty trzecie w szczególności firmy inwestycyjne lub banki do świadczenia usług wykonywania zleceń, sporządza i podaje do publicznej wiadomości, raz na rok, dla każdej kategorii Instrumentów Finansowych, wykaz pięciu najlepszych firm inwestycyjnych pod względem wolumenu obrotu, którym przekazał lub do których przeniósł zlecenia Klienta do wykonania w poprzednim roku, a także informacje dotyczące uzyskanej jakości wykonania. Na uzasadniony wniosek Klienta Vestor DM przekazuje Klientowi lub potencjalnemu Klientowi informacje o podmiotach, którym przekazał lub do których przeniósł zlecenia do wykonania.

Rynki regulowane i MTF mają priorytet w wyborze systemu wykonywania zleceń, tak aby zapewnić wykonanie, gdy tylko pozwolą na to warunki rynkowe.

W związku z kierowaniem zleceń do systemu obrotu Instrumentami Finansowymi lub innych systemów wykonywania zlecenia Vestor DM nie przyjmuje jakichkolwiek Świadczeń pieniężnych lub Świadczeń niepieniężnych, które naruszałyby jego obowiązki związane z zarządzaniem Konfliktami Interesów oraz przyjmowaniem Świadczeń pieniężnych lub Świadczeń niepieniężnych.

XIII. Informacje dotyczące procesu stosowanego przez Dom Maklerski przy rozpatrywaniu Skarg i Reklamacji

Klient ma prawo składać w Domu Maklerskim Skargi i Reklamacje dotyczące świadczonych przez Dom Maklerski usług. Podstawowe informacje dotyczące zasad składania i rozpatrywania Skarg i Reklamacji zostały przedstawione poniżej:

1. Prawo do złożenia Skargi lub Reklamacji przysługuje wszystkim Klientom Domu Maklerskiego.
2. Wszelkie Skargi i Reklamacje wpływające do Domu Maklerskiego są rozpatrywane w sposób rzetelny, wnikliwy i terminowy, po przeanalizowaniu wszystkich informacji i dokumentów w nich przekazanych, a także informacji i dokumentów będących w posiadaniu Domu Maklerskiego oraz, jeśli zachodzi taka potrzeba, informacji i dokumentów będących w posiadaniu innych podmiotów. Dom Maklerski dąży do tego by komunikować się z Klientami lub potencjalnymi Klientami w sposób wyraźny, prostym językiem, który jest łatwy do zrozumienia.
3. Dom Maklerski przyjmuje następujące formy składania Skarg i Reklamacji:
 - pisemnie – osobiście w siedzibie Vestor DM, przesyłką pocztową lub kurierską albo za pośrednictwem Agenta Vestor DM,
 - ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu w siedzibie Vestor DM,
 - w formie elektronicznej za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: reklamacje@vestor.pl
4. Dane adresowe Vestor DM oraz numery telefonów, faksów oraz adres poczty elektronicznej, pod którymi można składać Skargi i Reklamacje są dostępne:
 - na stronie internetowej Vestor DM,
 - w siedzibie VESTOR DM oraz
 - u Agenta Vestor DM.
5. Na żądanie Klienta, Vestor DM potwierdza fakt złożenia Skargi lub Reklamacji na piśmie lub w inny sposób uzgodniony z Klientem.
6. Skarga może również zostać złożona przez pełnomocnika Klienta, dysponującego pełnomocnictwem udzielonym w odpowiedniej formie.
7. Skarga, powinna zawierać co najmniej imię i nazwisko osoby składającej Skargę, adres do korespondencji, szczegółowy opis podstaw Skargi wraz z jej uzasadnieniem oraz podpis.
8. Skargi i Reklamacje rozpatrywane są nie później niż w terminie 30 (trzydziestu) dni od dnia wpływu danej Skargi lub Reklamacji do Vestor DM lub Agenta Vestor DM. Termin na rozpatrzenie Skargi rozpoczyna swój bieg od dnia następnego po dniu otrzymania Skargi przez Vestor DM lub Agenta Vestor DM.
9. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie Skargi lub Reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie 30 dni, Dom Maklerski poinformuje Klienta o:
 - przyczynie opóźnienia,
 - okolicznościach, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy,
 - przewidywanym terminie rozpatrzenia Skargi lub Reklamacji i udzielenia odpowiedzi na Skargę lub Reklamację, przy czym termin, o którym mowa w niniejszym punkcie nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania Skargi lub Reklamacji.

10. W przypadku niedotrzymania przez Vestor DM terminu wskazanego w pkt 8, z zastrzeżeniem postanowień pkt 9, odpowiednio Skargę lub Reklamację uważa się za rozpatrzoną zgodnie z wolą Klienta.
11. W przypadku nieuwzględnienia roszczenia wynikającego ze Skargi lub Reklamacji, treść odpowiedzi zawiera pouczenie o możliwości:
 - złożenia wniosku o rozstrzygnięcie sporu do Sądu Polubownego Izby Domów Maklerskich,
 - wystąpienia z powództwem do właściwego sądu powszechnego.

Klientowi będącemu osobą fizyczną, poza uprawnieniami wskazanymi powyżej, przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego. Klient będący konsumentem może także zwrócić się o pomoc do właściwego miejscowo powiatowego/miejskiego rzecznika konsumentów.

12. Odpowiedź na Skargę lub Reklamację udzielana jest w formie pisemnej bądź innej formie uzgodnionej z Klientem (np. faksem lub za pośrednictwem poczty elektronicznej). Odpowiedź udzielana w formie pisemnej sporządzona jest zgodnie z obowiązującymi w Vestor DM zasadami redagowania korespondencji wychodzącej, a na uzasadnione żądanie Klienta przy użyciu dużej czcionki, tzw. *large print*.

XIV. Rejestrowanie rozmów telefonicznych i korespondencji

Dom Maklerski w ramach prowadzonej działalności maklerskiej rejestruje nagrania rozmów telefonicznych oraz zapisuje kopię korespondencji, w tym korespondencji elektronicznej dotyczącej co najmniej transakcji przeprowadzonych w ramach świadczenia usług wynikających ze zleceń Klienta, związanych z przyjmowaniem, przekazywaniem oraz wykonywaniem zleceń Klientów.

Rejestrowanie nagrań rozmów telefonicznych oraz zapisywanie kopii korespondencji o których mowa powyżej, obejmuje również nagrania rozmów telefonicznych oraz kopię korespondencji elektronicznej, w wyniku których mogło dojść do zawarcia transakcji w ramach świadczenia usług wynikających ze zleceń Klientów, związanych z przyjmowaniem, przekazywaniem oraz wykonywaniem zleceń Klientów lub rozpoczęcia świadczenia usług wynikających ze zleceń Klientów, nawet jeżeli rozmowy te lub korespondencja nie skutkowały zawarciem takich transakcji lub świadczeniem usług. Na potrzeby wykonywania obowiązków, o których mowa w zdaniu poprzednim przyjmuje się, że każdą rozmową telefoniczną lub komunikacją elektroniczną, w wyniku których mogło dojść do zawarcia transakcji w ramach świadczenia usług wynikających z zleceń Klientów, związanych z przyjmowaniem, przekazywaniem oraz wykonywaniem zleceń Klientów jest każda rozmowa telefoniczna lub korespondencja, w której omawiany jest określony Instrument Finansowy.

Nagrania rozmów telefonicznych z danym Klientem oraz kopia zapisanej korespondencji z danym Klientem jest udostępniana temu Klientowi na jego żądanie, bez zbędnej zwłoki, przez okres 5 (pięciu) lat.

Dom Maklerski nie obciąża Klienta kosztami z tytułu udostępnienia kopii nagrań rozmów telefonicznych oraz kopii korespondencji. Zasad określonych w zdaniu poprzednim nie stosuje się w przypadku, gdy Klient ponownie wystąpi o udostępnienie tego samego nagrania rozmowy telefonicznej lub kopii tej samej korespondencji, która została już Klientowi udostępniona wcześniej. W tym ostatnim przypadku Vestor DM pobiera od Klienta wyłącznie opłaty uzasadnione poniesionymi przez Vestor DM kosztami związanymi z nagraniem danej rozmowy telefonicznej lub sporządzeniem kopii korespondencji oraz ich zapisaniem na Trwałym nośniku, a także kosztami wysłania Trwałego nośnika do Klienta.

Wszystkie nagrania rozmów telefonicznych oraz kopie korespondencji są przechowywane przez Vestor DM przez okres 7 (siedmiu) lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dane nagranie rozmowy telefonicznej lub kopia korespondencji została zarejestrowana w odpowiednim Rejestrze.

XV. Charakter, częstotliwość i terminy sprawozdań z wykonania usługi, którą Dom Maklerski świadczy na rzecz Klienta

W przypadku, gdy Dom Maklerski świadczy na rzecz Klienta usługę wykonywania zleceń, przesyła Klientowi niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu jednego dnia roboczego od dnia wykonania zlecenia informacje dotyczące wykonania zlecenia, potwierdzające jego wykonanie.

Wskazane informacje przesyłane są na Trwałym nośniku i zawierają między innymi informacje o dniu i czasie zawarcia transakcji, Instrumencie Finansowym będącym przedmiotem transakcji oraz cenie dla transakcji.

Dom Maklerski przesyła Klientowi co najmniej raz na kwartał zestawienie zdeponowanych lub zarejestrowanych na jego rzecz Instrumentów Finansowych.

Zestawienia, o których mowa powyżej, przesyłane są Klientom najpóźniej w ostatnim dniu roboczym danego kwartału kalendarzowego i zawierają, w szczególności dane wszystkich Instrumentów Finansowych zdeponowanych lub zarejestrowanych dla tego Klienta według stanu na koniec okresu objętego zestawieniem, zakres w jakim Instrumenty Finansowe były przedmiotem transakcji finansowych z użyciem Papierów Wartościowych, a także wartość rynkową lub szacunkową Instrumentów Finansowych, jeżeli wartość rynkowa nie jest dostępna.

XVI. Skrótowy opis kroków podejmowanych w celu zapewnienia Instrumentom Finansowym lub funduszom Klienta ochrony, w tym skrócone informacje na temat wszelkich systemów rekompensat lub gwarancji depozytowych

Dom Maklerski chroni aktywa Klientów poprzez podejmowanie działań wskazanych w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności poprzez:

- odrębne deponowanie środków pieniężnych Klientów od środków pieniężnych Domu Maklerskiego;
- niewykorzystywanie środków Klientów zgromadzonych na rachunku Instrumentów Finansowych lub środków pieniężnych na rachunek własny lub podmiotów trzecich, chyba że przepisy prawa na to zezwalają;
- prowadzenie szczegółowej ewidencji oraz przekazywanie Klientom raportów w terminach wskazanych w przepisach prawa i umowach zawartych z Klientem;
- przeprowadzenie weryfikacji w sposób określony w przepisach prawa w stosunku do usług świadczonych przez podmioty trzecie, u których Instrumenty Finansowe lub środki pieniężne są deponowane oraz w stosunku do podmiotów świadczących takie usługi.

Dom Maklerski jest uczestnikiem systemu rekompensat wskazanego w Ustawie, organizowanego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.

Celem systemu rekompensat jest zapewnienie inwestorom wypłat do wysokości określonej Ustawą środków pieniężnych oraz zrekompensowanie wartości utraconych Instrumentów Finansowych, zgromadzonych przez nich w domach maklerskich, w tym w ich oddziałach poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z tytułu świadczonych na ich rzecz usług, w zakresie czynności, o których mowa w art. 69 ust. 2 i ust. 4 pkt 1 Ustawy w przypadku:

- ogłoszenia upadłości domu maklerskiego lub
- prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek tego domu maklerskiego nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, lub
- stwierdzenia przez Komisję, że dom maklerski nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonać ciężących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.

W chwili obecnej system rekompensat zabezpiecza wypłatę środków inwestorów zgodnie z definicją zawartą w Ustawie, pomniejszonych o należności Domu Maklerskiego od inwestora z tytułu świadczonych usług, według stanu z dnia zaistnienia jednej z okoliczności wskazanej powyżej do wysokości równowartości w złotych 3.000 EUR – w 100 % wartości środków objętych systemem rekompensat, oraz 90 % nadwyżki ponad tę kwotę, z tym że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi równowartość w złotych 22.000 EUR.